

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE**  
**FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY**

Evidenčné číslo: 103002/I/2022/421000162469

**POSUDZOVANIE PRÍJMOV OBČIANSKÝCH ZDRUŽENÍ**  
**Z POHLADU ZDAŇOVANIA**

**Diplomová práca**

**2022**

**Martin Gregor, Bc.**

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE**  
**FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY**

Evidenčné číslo: 103002/I/2022/421000162469

**POSUDZOVANIE PRÍJMOV OBČIANSKÝCH ZDRUŽENÍ**  
**Z POHLADU ZDAŇOVANIA**

**Diplomová práca**

**Študijný program:** Účtovníctvo

**Študijný odbor:** Ekonómia a manažment

**Školiace pracovisko:** Katedra účtovníctva a audítorstva

**Vedúci záverečnej práce:** Alena Kordošová, Ing., PhD.

**Bratislava 2022**

**Martin Gregor, Bc.**



## **Pod'akovanie**

Touto cestou by som chcel vyjadriť pod'akovanie vedúcej záverečnej práce, Ing. Alene Kordošovej, PhD., ktorá mi pri spracovaní diplomovej práce poskytovala odbornú pomoc, cenné rady a podnetné pripomienky.

## **ABSTRAKT**

GREGOR, Martin: *Posudzovanie príjmov občianskych združení z pohľadu zdaňovania*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky; Katedra účtovníctva a audítorstva. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Alena Kordošová, PhD. – Bratislava: FHI EU, 2022, počet strán 64.

Cieľom záverečnej práce je analýza a zhodnotenie príjmov vybraných občianskych združení z účtovného a daňového hľadiska. Záverečná práca pozostáva z 3 kapitol a obsahuje 16 tabuliek. Prvá kapitola v rámci svojej obsahovej náplne vymedzuje občianske združenie ako právnickú osobu so samostatnou právnou subjektivitou, približuje možnosti založenia združenia, predstavuje druhy zdrojov financovania a definuje základné daňové a účtovné povinnosti. Prostredníctvom ďalšej kapitoly dochádza k vymedzeniu hlavného cieľa a metodiky práce, vrátane predstavenia metód skúmania, ktoré boli v práci použité. Obsahom poslednej kapitoly práce je názorné zobrazenie, analýza a zhodnotenie jednotlivých druhov príjmov, ktoré dosiahli vybrané občianske združenia, vrátane zobrazenia ich zaúčtovania a výpočtu prípadných daňových povinností.

### **Kľúčové slová:**

daň z príjmov, občianske združenie, nezisková činnosť, tretí sektor, charita

## **ABSTRACT**

GREGOR, Martin: *Assessment of income in civic associations from the taxation's point of view*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of Economic Informatics; Department of Accounting and Auditing. – Tutor: Ing. Alena Kordošová, PhD. – Bratislava: FHI EU, 2022, number of pages 64.

The aim of the final work is the analysis and evaluation of incomes of selected civic associations from an accounting and tax point of view. The final work consists of 3 chapters and contains 16 tables. The first chapter defines a civic association as a legal entity with independent legal personality, describes the possibilities of their establishing, presents the types of sources of financing and defines the basic tax and accounting obligations. The next chapter defines the main goal and methodology of the final work, including an introduction to the research methods that were used in the final work. The content of the last chapter is a practical representation, analysis and evaluation of various types of income achieved by selected civic associations, including the display of their accounting and calculation of tax obligations.

### **Key words:**

income tax, civic association, non-profit activity, third sector, charity

# OBSAH

|                                                                                                                          |           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>ÚVOD.....</b>                                                                                                         | <b>10</b> |
| <b>1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....</b>                                                      | <b>12</b> |
| 1.1 Občianske združenie ako forma združovania sa osôb .....                                                              | 12        |
| 1.1.1 Vznik združení v podmienkach Slovenskej republiky .....                                                            | 12        |
| 1.1.2 Členstvo v združení – práva, povinnosti a postavenie člena .....                                                   | 15        |
| 1.2 Zdroje financovania cieľov pri združovaní sa osôb .....                                                              | 16        |
| 1.2.1 Dary a príspevky ako hlavný zdroj financovania .....                                                               | 16        |
| 1.2.2 Podiely zaplatenej dane a účelovosť ich využitia .....                                                             | 19        |
| 1.2.3 Dotácie ako doplnkový zdroj príjmu .....                                                                           | 20        |
| 1.2.4 Charitatívna reklama a jej daňové výhody .....                                                                     | 22        |
| 1.2.5 Príjem z doplnkovej podnikateľskej činnosti .....                                                                  | 23        |
| 1.3 Účtovníctvo v občianskom združení .....                                                                              | 24        |
| 1.4 Vplyv daňového zaťaženia na zdroje financovania aktivít a cieľov združení .....                                      | 28        |
| <b>2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania .....</b>                                                              | <b>32</b> |
| <b>3 Výsledky práce a diskusia .....</b>                                                                                 | <b>34</b> |
| 3.1 Charakteristika vybraných občianskych združení pre účely analýzy príjmov .....                                       | 34        |
| 3.1.1 Športová organizácia – všeobecná podpora v športe .....                                                            | 34        |
| 3.1.2 Záujmová organizácia .....                                                                                         | 35        |
| 3.1.3 Organizácia na podporu osôb so zdravotným postihnutím .....                                                        | 36        |
| 3.1.4 Športová organizácia – futbalový klub .....                                                                        | 38        |
| 3.1.5 Charitatívna organizácia - podpora detí z detských domovov .....                                                   | 39        |
| 3.2 Účtovné zobrazenie vybraných druhov príjmov s ich vplyvom na základ dane<br>v konkrétnych účtovných jednotkách ..... | 40        |
| 3.2.1 Dotácia poskytnutá z rozpočtu vyššieho územného celku .....                                                        | 40        |
| 3.2.2 Členské príspevky .....                                                                                            | 41        |

|                                         |                                                                                      |           |
|-----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 3.2.3                                   | Charitatívna reklama .....                                                           | 43        |
| 3.2.4                                   | Prijaté podiely zaplatenej dane .....                                                | 44        |
| 3.2.5                                   | Príjem zo vstupného na futbalové zápasy .....                                        | 46        |
| 3.2.6                                   | Príjem z verejnej zbierky .....                                                      | 48        |
| 3.2.7                                   | Príjem z predaja majetku združenia .....                                             | 50        |
| 3.2.8                                   | Príjem z doplnkovej podnikateľskej činnosti .....                                    | 51        |
| 3.3                                     | Výpočet dane a výsledku hospodárenia z jednotlivých činností .....                   | 52        |
| 3.4                                     | Vplyv právnej formy na účtovné zobrazenie a daňovú povinnosť vybraných príjmov ..... | 57        |
| <b>Záver .....</b>                      |                                                                                      | <b>60</b> |
| <b>Zoznam použitej literatúry .....</b> |                                                                                      | <b>62</b> |
| <b>Prílohy .....</b>                    |                                                                                      | <b>65</b> |



## **ZOZNAM SKRATIEK**

**DHM** – Dlhodobý hmotný majetok

**DNM** – Dlhodobý nehmotný majetok

**DPH** – Daň z pridanej hodnoty

**DPPO** – Daňové priznanie právnických osôb

**DzPPO** – Daň z príjmu právnických osôb

**FO** – Fyzická osoba

**IÚD** – Interný účtovný doklad

**NČ** – Nezdaňovaná činnosť

**NSK** – Nitriansky samosprávny kraj

**PHM** – Pohonné hmoty

**PO** – Právnická osoba

**PPD** – Príjmový pokladničný doklad

**SFZ** – Slovenský futbalový zväz

**VBÚ** – Výpis z bankového účtu

**VFA** – Vystavená faktúra

**VPD** – Výdavkový pokladničný doklad

**VÝD** – Výdajka

**ZČ** – Zdaňovaná činnosť

**ZDP** – Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov

# ÚVOD

Záujem o združovanie sa nie je možné presne datovať, avšak pochádza už z dávnej minulosti. Aj počas fungovania rôznych typov politických zriadení sa občania snažili o vytváranie rôznych spolkov za účelom dosiahnutia rovnakého spoločného cieľa, či plnenia rôznych aktivít. Táto diplomová práca sa zameria na jednu konkrétnu možnosť združovania sa, a to občianske združenia. Občianske združenie už svojim označením napovedá, že pôjde o spájanie sa občanov v rámci jednotlivých obcí, regiónov, či dokonca krajín.

Základom pre fungovanie združení sú okrem vkladania ľudskej sily finančné prostriedky. S istotou sa dá tvrdiť, že bez finančných prostriedkov by nebolo možné naplniť ciele združení, či vôbec fungovať v rámci založeného združenia. Občianske združenia majú k dispozícii množstvo rôznych zdrojov, odkiaľ môžu svoju činnosť a aktivity financovať.

Problematika zdaňovania rôznych príjmov je veľmi rozsiahla a náročná, a tak táto diplomová práca zobrazí len najčastejšie typy príjmov, s ktorými je možné sa stretnúť v praxi. Konkrétne typy príjmov sú charakterizované z pohľadu účtovania, ako aj zdaňovania, pričom sa zdôrazňuje a upozorňuje aj na možné problémy, ku ktorým by mohlo dôjsť v účtovaní, či zdaňovaní.

Hlavným cieľom diplomovej práce je analýza a zhodnotenie príjmov vybraných občianskych združení z účtovného a daňového hľadiska. V diplomovej práci sú priblížené príjmy ako rôzne formy financovania činnosti občianskeho združenia a poukazuje sa na ich vplyv na daňové zaťaženie združenia.

Obsahom prvej časti diplomovej práce je charakteristika občianskeho združenia ako formy združovania sa osôb a zároveň právnickej osoby so samostatnou právnou subjektivitou. Podrobnejšie sa rozoberá postup založenia občianskeho združenia v súlade s platnou legislatívnou úpravou. V rámci zdrojov financovania činnosti sa práca bližšie venuje najčastejšie využívaným druhom, ako sú dary a príspevky, podiely zaplatenej dane, dotácie, charitatívna reklama, či doplnková podnikateľská činnosť združenia.

V nasledujúcej časti je definovaný hlavný cieľ práce so zameraním sa na čiastkové ciele diplomovej práce. Táto časť opisuje tiež metodiku pri písaní práce, vrátane predstavenia metód skúmania, ktoré boli v práci použité.

V rámci poslednej kapitoly sú názorne zobrazené, analyzované a vyhodnocované jednotlivé druhy príjmov, ktoré dosiahli vybrané občianske združenia. Pri každom z príjmov sa zobrazuje ich zaúčtovanie v sústave účtovníctva, ktorú príslušné združenie používa a následne sú vypočítané prípadné daňové povinnosti plynúce z analyzovaných druhov príjmov. V rámci zobrazenia výpočtu daňovej povinnosti je práca komplexne zameraná na jedno vybrané občianske združenie, pričom porovnáva aj vplyv zvolenej právnej formy na výslednú daňovú povinnosť.

Záver práce sa zameriava na zhrnutie skutočností z vykonaných analýz zdrojov financovania občianskych združení a vyhodnotenie občianskeho združenia ako vhodnej právnej formy pre združovanie sa osôb za účelom dosahovania spoločne stanovených cieľov.

# 1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Občianske združenie je právnou formou, ktorá je najčastejšie využívaná pri záujme o spoločné plnenie cieľov alebo úloh, avšak bez záujmu o vytváranie zisku. Táto definícia hneď indikuje, že ide o formu organizácie, ktorá má neziskový charakter. Zvyčajne sa občianske združenia prezentujú navonok ako zväzy, kluby, spolky, či rôzne hnutia. V prípade, že by išlo o záujem združovania sa za účelom propagovania nenávistných názorov voči pohlaviu, rase, pôvodu, či obmedzovanie slobody iných občanov, takéto združenie nie je možné založiť.

## 1.1 Občianske združenie ako forma združovania sa osôb

### 1.1.1 *Vznik združení v podmienkach Slovenskej republiky*

Na území Slovenskej republiky sú podmienky vzniku občianskych združení upravované zákonom č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov (ďalej ako zákon o združovaní občanov). I napriek skutočnosti, že ide o pomerne starší zákon, bol viackrát novelizovaný a upravovaný na dnešné podmienky. Zásadné otázky týkajúce sa úpravy založenia, registrácie a následného fungovania občianskych združení neboli výrazne menené. Základnou myšlienkou uvedeného zákona je poskytovať všetkým občanom možnosť slobodného združovania sa. Z hľadiska formy a samostatnosti považujeme občianske združenie za právnickú osobu, ktorá má samostatnú právnu subjektivitu. Po splnení všetkých registračných povinností, ktoré jej ukladá zákon, môže samostatne nadobúdať práva a povinnosti, ako aj stať sa účastníkom rôznych právnych vzťahov.

Vyššie uvádzaný zákon ustanovuje, že na založenie občianskeho združenia je potrebné, aby ho zakladali minimálne traja občania a aspoň jeden z nich musí byť starší ako 18 rokov. Občanov, ktorí sa rozhodli založiť občianske združenie, označujeme ako prípravný výbor. Úlohou prípravného výboru je podať návrh na registráciu a spomedzi seba určiť, kto bude ich splnomocnencom. Splnomocnenec prípravného výboru musí rovnako spĺňať podmienku plnoletosti, nakoľko až do zápisu prvého štatutárneho zástupcu koná a vystupuje v mene občianskeho združenia. Povinnou prílohou návrhu na registráciu sú statuty.

Stanovy považujeme za zakladateľský dokument občianskeho združenia, podobne ako napríklad spoločenskú zmluvu pri obchodnej spoločnosti. Základom pre správne fungujúce združenie je jasná formulácia stanov a definovanie hlavných úloh a cieľov združenia v nich. Zákon o združovaní občanov rovnako ustanovuje aj povinné náležitosti, ktoré musia obsahovať. Konkrétne v § 6 ods. 2 tohto zákona je uvádzané, že stanovy musia obsahovať:

- a) názov združenia,
- b) sídlo,
- c) cieľ jeho činnosti,
- d) orgány združenia, spôsob ich ustanovovania, určenie orgánov a funkcionárov oprávnených konať v mene združenia,
- e) ustanovenia o organizačných jednotkách, pokiaľ budú konať vo svojom mene,
- f) zásady hospodárenia.

Stanovy, obsahujúce všetky povinné náležitosti, sa stávajú prílohou návrhu na registráciu a ten je následne prostredníctvom prípravného výboru predložený na sekciu verejnej správy Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Návrh na registráciu spolu so stanovami v dvoch vyhotoveniach je možné doručiť v listinnej podobe, pričom vtedy je správny poplatok vo výške 66 eur. Rovnako, ako tomu je dnes aj v iných oblastiach, aj tu sa uplatnila modernizácia a návrh so stanovami je možné doručiť aj elektronicky prostredníctvom elektronickej schránky splnomocnenca prípravného výboru, prípadne inej ním splnomocnenej osoby. V tomto prípade sa správny poplatok znižuje o polovicu. Okrem výhody zníženého správneho poplatku tento spôsob podania návrhu na registráciu šetrí aj čas, nakoľko lehoty na zápis začínajú plynúť takmer okamžite po jeho odoslaní z elektronickej schránky.

Po doručení návrhu ministerstvo vnútra preverí predložené dokumenty z pohľadu ich súladu so zákonom o združovaní občanov. Za predpokladu splnenia všetkých podmienok dôjde k registrácii v lehote 15 dní. V praxi sa však často stretávame, že táto lehota je oveľa dlhšia, zvyčajne proces registrácie trvá 1 až 2 mesiace. V rámci registrácie je vykonaný zápis v registri občianskych združení a na predložených stanovách sa vyznačí dátum registrácie a číslo spisu. Súčasťou tohto registračného procesu je aj pridelenie IČO, ktoré je od 1.11.2015 tiež pridelené ministerstvom vnútra. Pred týmto dátumom muselo

vzniknuté občianske združenie požiadať o pridelenie IČO na pracovisku Štatistického úradu podľa miesta sídla.

V roku 2018 bol prijatý zákon č. 346/2018 Z. z. o registri mimovládnych neziskových organizácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorého úlohou je úprava zriaďovania registra mimovládnych neziskových organizácií. Pred účinnosťou tohto zákona bolo pre verejnosť, či rôzne subjekty a inštitúcie, veľmi náročné zistiť údaje o štatutárnych zástupcoch združení, sídle, či iných registračných údajoch. Uvádzaný zákon ustanovil pre už založené združenia povinnosť doplnenia vybraných údajov. Najzásadnejším údajom, ktorého doplnenie sa vyžadovalo, bolo oznámenie údajov o štatutárnych zástupcoch. Pri novozakladaných združeniach povinnosť zápisu do tohto registra splní ministerstvo vnútra v rámci registračného konania. Toto prinieslo uľahčenie pre jednoznačné overenie platnosti údajov, napríklad o spôsobe konania v mene združenia, nakoľko dovtedy bolo možné vychádzať len z predložených stanov. V praxi sa však často mohlo stať, že osoba, ktorá vystupovala v mene združenia, mohla predložiť neaktuálne znenie stanov oprávňujúce ju ku konaniu, avšak v ten moment už mohlo platiť iné znenie stanov, na základe ktorého konať nesmela. V súčasnosti register prináša možnosť overenia spôsobu konania, ako aj údajov o štatutárnom orgáne. Register je verejne dostupný na portáli Organizácie pre informatiku verejnej správy – IVeS. (Majdúchová, Bukovová, Hrušková, 2018)

Okrem zápisu na ministerstve vnútra musí prípravný výbor posúdiť aj potrebu splnenia ďalších registračných povinností, ktoré môže novozaloženému občianskemu združeniu vzniknúť - napr. povinnosť registrácie pre daň z príjmov. „O tom, kedy je právnická osoba, ktorou občianske združenie je, povinná registrovať sa u správcu dane a žiadať DIČ, hovorí § 49a zákona o dani z príjmov, a to konkrétne v odseku 1 a 3.“ (Lukačovičová, 2019, s. 12) Z týchto ustanovení zákona vyplýva občianskemu združeniu registračná povinnosť v prípade, že dosahuje príjmy z podnikateľskej činnosti alebo sa stalo zamestnávateľom a vznikla mu povinnosť zrážania dane z príjmov zo závislej činnosti.

Pokiaľ bolo občianske združenie založené za účelom prevádzkovania športového klubu, musí sa riadiť aj zákonom č. 440/2015 o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Športové kluby, prípadne akékoľvek právnické osoby pôsobiace v oblasti športu, sú týmto zákonom označované ako športové organizácie.

Športová organizácia je na základe ustanovení tohto zákona povinná zapísať sa do registra právnických osôb v športe. Zápis v tomto registri je jednou z podmienok na čerpanie rôznych dotácií, a tak je pre riadne fungovanie združenia v oblasti športu nevyhnutný. Športová organizácia, ktorá nie je zapísaná v registri právnických osôb v športe, nemôže mať oficiálne vo svojej štruktúre priradených športovcov – fyzické osoby. V takomto prípade hrozí, že by profesionálny výkon športu takýchto osôb nemohol byť podporovaný zo strany iných organizácií, prípadne by mu bolo zamedzené zúčastňovanie sa súťaží.

### *1.1.2 Členstvo v združení – práva, povinnosti a postavenie člena*

Členom občianskeho združenia môže byť fyzická aj právnická osoba. Podmienky členstva upravujú vždy statuty konkrétneho občianskeho združenia. K členstvu v združení nemôže byť nikto nútený a členom sa musí stať len na základe dobrovoľného prejavu. Takmer každé občianske združenie vyberá od svojich členov členské príspevky, ktorých výšku, periodicitu výberu, ako aj podmienky úhrady upraví vo svojich stanovách, prípadne rozhodnutiach orgánov, ktoré boli na toto oprávnené.

Jednotliví členovia združení majú právo stať sa členom orgánov združenia, a to vždy za dodržania podmienok určených stanovami alebo zákonom. V prípade, že by bol členom orgánu člen, ktorý je právnickou osobou, zastupovať ho bude štatutárny orgán právnickej osoby, prípadne iná, ním poverená osoba. Orgány občianskych združení nie sú určené a pomenované zákonom, táto možnosť bola daná do pôsobnosti zakladateľov združení, ktorí musia jednotlivé orgány, ako aj ich právomoci definovať v stanovách. Najvyšší orgán združenia býva najčastejšie pomenovaný ako valné zhromaždenie alebo členská schôdza. V týchto prípadoch ide o skupinu, ktorá pozostáva zo všetkých členov daného občianskeho združenia. Právomocou najvyššieho orgánu býva zvyčajne voľba štatutárnych orgánov, kontrolných orgánov, odmeňovanie orgánov, rozhodovanie vo veci zmeny stanov združenia a mnoho ďalších. Výkonným orgánom, teda orgánom zastupujúcim a konajúcim v mene združenia býva predstavenstvo, výbor alebo správna rada. Za svoje konanie zodpovedá najvyššiemu orgánu. Spomedzi svojich členov určuje predsedu, ktorý sa zvyčajne stáva štatutárnym orgánom. Štatutárnym orgánom nemusí byť len predseda, môžu to byť aj iní členovia výkonného orgánu, ako napríklad podpredseda alebo ďalší. V tomto prípade je nutné, aby bolo riadne určené, či budú konať každý samostatne alebo spoločne. Kontrolu nad hospodárením združenia, ako aj činnosťou

výkonného orgánu, uskutočňuje kontrolný orgán, ktorým môže byť kontrolór, prípadne revízna komisia.

Za vykonávanie funkcie v orgánoch združenia môžu byť jednotliví členovia odmeňovaní. Ich odmeny sú zvyčajne určené rozhodnutím najvyššieho orgánu a z pohľadu dane a odvodov sa považujú za príjem zo závislej činnosti. V prípade, že občianske združenie vypláca odmeny za výkon funkcie v orgánoch združenia, je povinné zaregistrovať sa ako zamestnávateľ v Sociálnej poisťovni, príslušných zdravotných poisťovniach a podať registráciu ako platiteľ dane z príjmov zo závislej činnosti.

Okrem odmeňovaných funkcií môžu pre združenie pracovať aj dobrovoľníci. Činnosť dobrovoľníkov je upravovaná zákonom č. 406/2011 Z. z. o dobrovoľníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Aby bola dodržaná báza dobrovoľnosti, tieto osoby nesmú byť za svoju činnosť odmeňované. Namiesto odmeny existuje však možnosť vyplatenia náhrad výdavkov, ktoré dobrovoľníkom vzniknú v súvislosti s výkonom dobrovoľníckej činnosti. Vyplatenie takýchto náhrad je pre dobrovoľníkov oslobodené od dane z príjmov a z pohľadu občianskeho združenia ide o výdavok (náklad).

## **1.2 Zdroje financovania cieľov pri združovaní sa osôb**

Dosahovanie stanovených cieľov, za ktorých účelom bolo občianske združenie založené, je potrebné v značnej miere financovať z určitých zdrojov. Súčasný stav prináša pomerne širokú škálu rôznych zdrojov, za pomoci ktorých môžu občianske združenia financovať činnosti, aby dosiahli stanovené ciele.

### ***1.2.1 Dary a príspevky ako hlavný zdroj financovania***

Členstvo v občianskom združení býva často podmienené povinnosťou uhrádzania členských príspevkov v stanovenom, pravidelne opakujúcom sa intervale. Najčastejšie býva stanovený ročný členský príspevok. Členský príspevok môžeme považovať za jeden z najzákladnejších zdrojov financovania činnosti občianskeho združenia. O výške členských príspevkov sa rozhoduje v súlade so stanovami združenia. V praxi je v stanovách toto rozhodnutie udelené do pôsobnosti najvyššieho orgánu, ktorý o výške príspevku rozhoduje v rámci svojich zasadnutí. Úhrada členského príspevku nemusí



automaticky prinášať povinnosť poskytnúť členovi protihodnotu za jeho úhradu, ide skôr o zbieranie prostriedkov na úhradu režijných nákladov združenia. Stanovy zvyčajne určujú, že člen, ktorý neuhradil členský príspevok v stanovenej lehote, môže byť vyradený spomedzi členov. (Majdúchová, Bukovová, Hrušková, 2018, s. 162)

Okrem členských príspevkov, ktorých platiteľmi sú výhradne členovia združenia, existujú aj ďalšie druhy. Od iných osôb, ktoré nemusia byť členmi združenia, je možné získavať rôzne druhy dobrovoľných príspevkov. Takéto druhy príspevkov sa zvyčajne spájajú s organizáciou verejných podujatí. Dobrovoľný príspevok môže predstavovať formu vstupného, ktorého výška nie je pevne stanovená a teda je na účastníkovi podujatia, či a v akej výške organizátorovi prispeje. Spôsob použitia, ako aj možnosť prijímania takýchto príspevkov, by malo združenie upraviť v stanovách, prípadne v rámci rozhodnutí orgánov združenia.

K vyššie uvádzaným dobrovoľným príspevkom patria aj príjmy z vykonávania verejných zbierok. V našich podmienkach je vykonávanie verejných zbierok prísne upravované legislatívou, aby sa predišlo podvodom, kedy sa osoby vydávajú za falošných vykonávateľov zbierok s cieľom obohatenia sa. Legislatívna úprava je zabezpečená zákonom č. 162/2014 Z. z. o verejných zbierkach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podľa tohto zákona ide o získavanie finančných príspevkov v rôznych formách na stanovený všeobecne prospešný účel alebo humanitárnu pomoc pre osobu alebo skupinu osôb v núdzi, prípadne v ohrození života. Vykonávanie zbierky podlieha registračnej povinnosti, ktorú si právnická osoba vykonávajúca zbierku splní na príslušnom správnom orgáne podľa toho, v akom rozsahu územia Slovenskej republiky bude zbierka prebiehať. Pokiaľ prebieha zbierka na území jedného okresu, registruje sa na príslušnom okresnom úrade. V prípade celoštátnej zbierky resp. zbierky presahujúcej územie pôsobnosti jedného okresného úradu, registračným úradom je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Povinnou náležitosťou návrhu na registráciu zbierky je okrem základných identifikačných údajov, zadefinovanie účelu zbierky, určenie spôsobu alebo spôsobov vykonávania zbierky, ako aj trvanie zbierky. Zbierku je možné vykonávať spôsobmi, ako sú:

- a) zbieranie príspevkov do stacionárnych pokladničiek,
- b) zbieranie príspevkov do prenosných pokladničiek,
- c) príspevky na osobitný účet,

- d) zasielanie darcovských SMS správ,
- e) predaj predmetov, pokiaľ je do ceny predmetu zahrnutý aj príspevok,
- f) predaj vstupeniek na podujatia, pokiaľ je súčasťou ceny vstupenky aj príspevok.

Maximálna doba trvania zbierky sa líši v závislosti od spôsobu jej vykonávania. Zbierky vykonávané zbieraním do prenosných pokladničiek môžu prebiehať najviac 14 po sebe idúcich kalendárnych dní. Zbierky vykonávané ostatnými spôsobmi môžu prebiehať najviac 12 mesiacov odkedy boli zapísané do registra zbierok. Registračná povinnosť nie je jedinou podmienkou, ktorú je v súlade so zákonom potrebné splniť. Vykonávateľ zbierky je v lehote 90 dní po ukončení zbierky povinný predložiť predbežnú správu príslušnému orgánu, ktorý vykonal registráciu zbierky. Obsahovou náplňou predbežnej správy je informácia o priebehu zbierky, hrubom výnose zbierky v členení podľa jednotlivých spôsobov, ktorými bola vykonávaná a povinnou prílohou sú výpisy z osobitného bankového účtu. Následne je potrebné vyčerpať vyzbierané prostriedky na stanovený účel a v lehote 24 mesiacov od skončenia zbierky zostaviť a predložiť záverečnú správu zbierky. Obsahom záverečnej správy je komplexný súpis nákladov spojených s vykonávaním zbierky a použitia čistého výnosu zbierky po ich odpočítaní. Prílohou sú fotokópie dokladov, ktoré uvedené skutočnosti o nákladoch a použití výnosu zbierky hodnoverne preukazujú.

Množstvo občianskych združení je často podporovaných aj zo strany podnikateľských subjektov. Túto formu podpory môžeme označiť ako dary. Zvyčajne ide o poskytnutie daru na základe spísanej darovacej zmluvy, ktorá zaväzuje obdarovaného využiť poskytnutý dar na konkrétny účel, resp. necháva účel jeho využitia na rozhodnutí obdarovaného, teda združenia. Z pohľadu formy môže ísť o dary peňažné, kedy darca poskytne dohodnutú finančnú čiastku alebo dary nepeňažné, kedy ide o dodanie tovarov alebo služieb bez potreby ich úhrady. Poskytovanie darov môže darcom priniesť aj isté výhody, pričom jednej z nich sa budeme venovať v rámci nasledujúcej podkapitoly o podieloch zaplatenej dane.

### 1.2.2 Podiely zaplatenej dane a účelovosť ich využitia

Pre občianske združenia je charakteristické, že v období podávania daňových priznaní a spracovania ročných zúčtovaní zamestnancov, sa uchádzajú o podiely zaplatených daní občanov alebo podnikateľov. Ide o špecifický zdroj príjmu, ktorý nie je vyplácaný priamo z prostriedkov jednotlivých fyzických alebo právnických osôb. Tieto osoby v postavení daňovníka reálne nepošlú finančné prostriedky na účet združenia, iba tam nasmerujú určité percento zo svojej zaplatenej dane v príslušnom zdaňovacom období. V praxi tieto podiely často nesprávne označujú ako „2 percentá“, nie vždy však ide o výšku 2 % zo zaplatenej dane.

Predtým, ako chce združenie využiť takýto zdroj príjmu, musí si splniť určitý rad registračných povinností a zákonom stanovených podmienok. Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej ako zákon o dani z príjmov) ustanovuje v § 50, že prijímateľom podielu zaplatenej dane môže byť také združenie, ktoré

- a) bolo založené najneskôr v predchádzajúcom roku, kedy sa uskutočňuje registrácia a osvedčovanie skutočností notárom;
- b) nemá nesplnené záväzky po lehote splatnosti z titulu sociálneho a zdravotného poistenia;
- c) má vedený bankový účet.

Združenie spĺňajúce vyššie uvedené podmienky, stanovené zákonom o dani z príjmov, môže požiadať notára, aby mu uvedené skutočnosti osvedčil a zapísal ho do Notárskeho centrálneho registra určených právnických osôb.

Po uskutočnení zápisu do registra sa môže združenie uchádzať u daňovníkov o podiely zaplatenej dane, ktorých percentuálna výška je odlišná v závislosti od toho, či ide o fyzickú alebo právnickú osobu. Fyzická osoba môže vyhlásiť, že podiel do výšky 2 % zaplatenej dane poskytuje vybranému občianskemu združeniu. V prípade, že fyzická osoba vykonávala počas zdaňovacieho obdobia dobrovoľnícku činnosť v rozsahu najmenej 40 hodín, môže vyhlásiť, že vybranému združeniu poskytuje podiel do výšky 3 % zaplatenej dane. O vykonávaní dobrovoľníckej činnosti je potrebné predložiť správcovi dane hodnoverné potvrdenie. Na rozdiel od fyzickej osoby môže právnická osoba podiel zaplatenej dane rozdeliť medzi viacerých prijímateľov, avšak aj výška podielu sa líši.

Právnická osoba môže vybraným prijímateľom poskytnúť podiel zaplatenej dane len do výšky 1 %. Pokiaľ právnická osoba darovala inému nepodnikateľskému subjektu v priebehu zdaňovacieho obdobia prostriedky aspoň vo výške 0,5 % zaplatenej dane, môže poskytnúť podiel zaplatenej dane do výšky 2 %.

Prijaté podiely dane môže občianske združenie využiť na účely plnenia predmetov vlastnej činnosti, pričom ustanovením § 50 ods. 5 zákona o dani z príjmov, musí ísť o oblasti vedy a výskumu, zdravia, športu, životného prostredia, sociálnej pomoci, vzdelávania, kultúrnych hodnôt, ochrany ľudských práv a dobrovoľníctva. Čerpanie týchto prostriedkov musí byť zdokumentované a uskutočnené najneskôr do 31. decembra nasledujúceho kalendárneho roka po roku, v ktorom boli prijaté. Združenie, ktoré prijalo podiely zaplatenej dane v úhrne viac ako 3 320 eur, musí zverejniť v Obchodnom vestníku špecifikáciu použitia podielov. Pri príjme presahujúcom čiastku 33 000 eur, vzniká združeniu povinnosť zriadenia osobitného bankového účtu, na ktorý musí následne previesť prijaté prostriedky. (Lukačovičová, 2019, s. 145)

V praxi sa tento zdroj financovania využíva veľmi často ako istá forma zbierky prostriedkov na určitý stanovený cieľ alebo podporu osôb trpiacich rôznymi ochoreniami za účelom financovania ich liečby a nákupu zdravotníckych pomôcok, prípadne iných potrieb. Vznikajú rôzne združenia, ktoré zlučujú rodičov detí so zdravotným postihnutím a rodičia sa prostredníctvom týchto združení uchádzajú o podiely zaplatenej dane na kúpu a úhradu finančne náročných ošetrovaní a zdravotníckych pomôcok.

### *1.2.3 Dotácie ako doplnkový zdroj príjmu*

Dotácie sú zo strany združení považované ako doplnkový zdroj príjmu na financovanie určitých uskutočňovaných aktivít. Ako dotáciu môžeme označiť peňažný príspevok, ktorý je združeniu poskytnutý na konkrétny, vopred stanovený účel. Môže ísť o dotácie na úhradu prevádzkových nákladov alebo na nákup zariadení, či výstavbu. Okrem účelového použitia prostriedkov poskytovateľ dotácie zaväzuje prijímateľa aj na konkrétne obdobie, kedy musí dotáciu vyčerpať a jej čerpanie hodnoverne zdokladovať.

Združenia majú možnosť uchádzať sa o schválenie rôznych druhov dotácií od množstva rozličných poskytovateľov. Najčastejšie sa združenia uchádzajú o poskytnutie dotácie z rozpočtov samospráv alebo vyšších územných celkov, v ktorých majú sídlo,

prípadne prevádzkujú svoju činnosť. Poskytovanie tohto druhu dotácií je upravované všeobecne záväzným nariadením konkrétnej samosprávy alebo územného celku. (Majdúchová, Bukovová, Hrušková, 2018, s. 146) Schvaľovanie býva často zverené do kompetencie zastupiteľstiev. Všeobecne záväzné nariadenie stanovuje termín, v ktorom môžu žiadatelia podať svoje žiadosti o dotáciu, následne prebieha ich posúdenie odbornými komisiami a predkladá sa na schvaľovanie zastupiteľstvu. So žiadateľmi, ktorým bola dotácia schválená, sa uzatvára zmluva, na základe ktorej sú im poskytnuté prostriedky. Okrem vyššie uvedeného druhu dotácií sa môžu združenia v závislosti od činnosti, na ktorú boli založené, uchádzať aj o dotácie zo štátneho rozpočtu, či celoštátnej organizácie, ktorá spája združenia podobného zamerania (napr. Slovenský futbalový zväz, Slovenský strelecký zväz a pod.).

Veľmi častou podmienkou poskytovania dotácií je spoluúčasť pri financovaní aktivity. Toto pre združenie znamená, že okrem dotácie musí mať na aktivitu aj iné zdroje príjmu, nakoľko stanovené percento nákladov musí financovať aj z iných zdrojov. V praxi býva podmienka nastavená tak, že okrem dokladov preukazujúcich použitie dotácie, predkladá združenie poskytovateľovi dotácie aj doklady o úhrade nákladov z iných prostriedkov. Nesplnenie podmienky o spoluúčasti sa môže považovať ako porušenie zmluvy a môže hroziť povinnosť vrátenia dotácie.

Z pohľadu poskytnutia dotácie môže ísť o dve formy lišiace sa lehotou vyplatenia peňažných prostriedkov. Prvou formou je taká dotácia, ktorá je žiadateľovi vyplatená vopred a z týchto prostriedkov vykonáva úhrady. V stanovenom termíne následne poskytovateľovi zdokladuje jej použitie, prípadne mu vráti nevyčerpanú časť alebo časť čerpanú v rozpore s podmienkami. Druhou formou je dotácia, kedy žiadateľ musí uskutočniť všetky úhrady, zrealizovať financovanú aktivitu a dotácia mu je vyplatená až po ukončení na základe predložených dokladov. Táto forma môže byť pre niektoré združenia náročná, nakoľko musia disponovať vlastnými, prípadne požičanými prostriedkami, aby mohli aktivitu zrealizovať a následne ju prefinancovať dotáciou.

#### 1.2.4 *Charitatívna reklama a jej daňové výhody*

Inštitút charitatívnej reklamy je v podmienkach slovenskej právnej úpravy zmieňovaný od roku 2017, kedy sa rozhodovalo o prijatí novely zákona o dani z príjmov. S platnosťou od 1.1.2018 bol zákon o dani z príjmov upravený tak, že u určitej skupiny daňovníkov je príjem z reklamy oslobodený. Oslobodenie tohto príjmu však nie je jednotné, ale podlieha rôznym podmienkam, ktoré sú uvedené v zákone. Hlavnú podmienku ustanovuje § 13 ods. 1 písm. g), kde sa uvádza maximálna výška príjmu podliehajúceho oslobodeniu, účel použitia a vymedzenie daňovníkov, u ktorých je možné oslobodenie uplatniť. Príjmy z reklamy s charitatívnym účelom je možné oslobodiť u daňovníkov, ktorými sú právnické osoby ako nadácie, neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby, občianske združenia a neinvestičné fondy. Maximálna výška príjmu počas zdaňovacieho obdobia, na ktorú je možné uplatniť oslobodenie podľa § 13 ods. 1 písm. g) zákona o dani z príjmov, je 20 000 eur. Podľa zákona sa pri posudzovaní výšky oslobodenia môže pojem „príjmy“ nahradiť ekvivalentne pojmom „výnosy“ v závislosti od použitej sústavy účtovníctva. V sústave podvojného účtovníctva pôjde o výšku výnosov do 20 000 eur bez ohľadu na ich zinkasovanie.

Možnosť využitia prostriedkov, ktoré plynú z takéhoto druhu reklamy, je obmedzená ustanoveniami § 50 ods. 5 zákona o dani z príjmov. Uvedené ustanovenie oprávňuje združenie použiť prostriedky na účely, ktoré sú zhodné s účelmi použitia prijatých podielov zaplatenej dane. Okrem účelu je stanovená aj lehota, v ktorej musí dôjsť k použitiu prostriedkov plynúcich z oslobodeného príjmu z reklamy, a tým je koniec nasledujúceho roka po ich prijatí. Pokiaľ by došlo k situácii, že príjmy z reklamy nebudú použité na účely alebo v lehote stanovenej zákonom, musia byť zahrnuté do základu dane a to v tom zdaňovacom období, kedy uplynula lehota na ich vyčerpanie. Daňovník zahrnie do základu dane len tú časť oslobodených príjmov, ktorá nebola vyčerpaná v súlade s povolenými účelmi alebo v stanovenej lehote. Táto forma podpory občianskych združení je zaujímavá aj pre množstvo podnikateľských subjektov, nakoľko podporia činnosť občianskych združení, spropagujú svoje podnikanie a zároveň môžu výšku tejto poskytnutej podpory zahrnúť medzi svoje daňovo uznateľné výdavky. V záujme daňovej uznateľnosti takéhoto výdavku je dobré, aby bola transakcia podložená zmluvou o charitatívnej reklame a následne aj prípadnou fotodokumentáciou, či inými záznamami, že k propagácii podnikateľa skutočne došlo.

### *1.2.5 Príjem z doplnkovej podnikateľskej činnosti*

Za účelom financovania aktivít z interných zdrojov môže občianske združenie využiť aj formu príjmu z podnikateľskej činnosti. Tu je však vhodné zdôrazniť, že žiadne občianske združenie nesmie byť založené výhradne za účelom podnikania. V prípade výlučne podnikajúceho združenia sa môže toto považovať za nesplnenie podmienky neziskovosti a následne môže byť zo strany ministerstva vnútra rozpustené. Podnikanie občianskych združení je pomerne problematická záležitosť a to najmä kvôli tomu, že v našej legislatíve nie je dostatočne upravené. (Majdúchová, Bukovová, Hrušková, 2018)

Rovnako, ako tomu je u iných subjektov, v prípade, že sa rozhodne združenie pre vykonávanie podnikateľskej činnosti, musí ohlásiť začatie podnikania príslušnému okresnému úradu, odboru živnostenského podnikania podľa miesta sídla.

Príjmy, ktoré združenie dosahuje z podnikateľskej činnosti, nespádajú pod oslobodené príjmy, a tak riadne podliehajú rôznym daňovým povinnostiam. Okrem daňových povinností môže podnikanie združeniu priniesť aj rad ďalších povinností, a to napríklad povinnosť používania pokladnice e-kasa klient, ohlásenia prevádzky na príslušné úrady.

Jedným zo znakov podnikania, je cieľ dosahovania zisku. V tomto prípade je vhodné, aby stanovy občianskeho združenia, prípadne iné rozhodnutia orgánov združenia, jasne stanovili, za akým účelom môže byť použitý zisk z podnikania. Neprichádza do úvahy, aby došlo k akémukoľvek deleniu zisku medzi osoby v orgánoch združenia.

Okrem klasického podnikania vo forme ohlásenia živnosti zo strany občianskeho združenia, sa momentálne v praxi stretávame s prípadmi, kedy sa občianske združenie stáva jediným spoločníkom v spoločnosti s ručením obmedzeným. Toto je však pomerne vhodnejšie rozhodnutie, nakoľko dochádza k jasnému odlíšaniu ziskovej a neziskovej časti fungovania združenia. (Lukačovičová, 2019)

### 1.3 Účtovníctvo v občianskom združení

Občianske združenie nemá povinnosť vedenia účtovníctva prvotne definovanú žiadnym právnym predpisom. (Kordošová, 2015, s. 45) Vzhľadom na túto skutočnosť musíme preveriť, či takúto povinnosť nemá určenú nepriamo. Zákonom č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej ako zákon o účtovníctve) s odvolávkou na zákon o združovaní občanov je občianske združenie považované za účtovnú jednotku. *„Účtovná jednotka je ekonomický celok, ktorý musí v súlade so zákonom o účtovníctve viesť účtovníctvo a zostavovať účtovnú závierku.“* (Šlosárová a kol., 2016, s.22)

Na základe vyššie uvedeného môžeme tvrdiť, že povinnosť viesť účtovníctvo občianskemu združeniu nepriamo ustanovuje zákon o účtovníctve. Rovnako ako tomu je pri iných subjektoch vedúcich účtovníctvo, aj občianske združenie vedie účtovníctvo tak, že v priebehu účtovného obdobia účtuje o účtovných prípadoch a následne ich prezentuje vo forme účtovnej závierky. Povinnosť vedenia účtovníctva začína občianskemu združeniu od momentu jeho založenia, ktorý nastáva dňom vyznačenia registrácie v stanovách občianskeho združenia. Odlišnosť voči účtovníctvu podnikajúcich právnických osôb zaznamenávame aj v možnosti voľby sústavy účtovníctva. Za predpokladu splnenia určitých zákonom stanovených podmienok sa môže občianske združenie rozhodnúť, či bude účtovníctvo viesť v sústave jednoduchého alebo podvojného účtovníctva.

Podľa § 9 ods. 2 zákona o účtovníctve je občianskemu združeniu ustanovená možnosť vedenia jednoduchého účtovníctva, a to za predpokladu, že nevykonáva podnikateľskú činnosť, v priebehu predchádzajúceho účtovného obdobia nedosiahlo príjmy vyššie ako 200 000 eur a nie je subjektom verejnej správy. Pokiaľ tieto podmienky združenie spĺňa a využije možnosť vedenia jednoduchého účtovníctva, musí počas svojho fungovania neustále sledovať, či naozaj spĺňa zákonom ustanovené podmienky aj naďalej. V prípade, že prestane spĺňať niektorú z podmienok, je povinné uskutočniť prechod do sústavy podvojného účtovníctva. Takýto prechod sa uskutočňuje výhradne k prvému dňu nasledujúceho účtovného obdobia po tom, kedy došlo k zisteniu dôvodu na zmenu sústavy účtovníctva. Možnosť vedenia účtovníctva v sústave jednoduchého účtovníctva využívajú najmä menšie združenia, nakoľko je administratívne menej náročné a v prípade externého spracovania často aj menej finančne zaťažujúce. Nevýhodou však môže byť menšia prehľadnosť, ktorá je zvyčajne vyžadovaná pri dokladovaní dotácií z viacerých zdrojov,



prípadne pri potrebe sledovania tokov z viacerých aktivít združenia. Združenie nemusí využiť možnosť viesť jednoduché účtovníctvo, a tak môže hneď od svojho vzniku účtovať v sústave podvojného účtovníctva. Podvojný účtovníctvo môže v prípade externého spracovania priniesť vyššie finančné zaťaženie, avšak prínosné môže byť napríklad v neexistencii potreby sledovania podmienok na zmenu sústavy účtovania, ako aj v lepšej prehľadnosti jednotlivých účtovných prípadov a možnosti podrobnejšieho analytického sledovania tokov podľa činností alebo prijímaných dotácií či iných zdrojov.

Jednoduché účtovníctvo v podmienkach občianskeho združenia okrem základného právneho predpisu, za ktorý môžeme v tomto prípade považovať zákon o účtovníctve, upravuje aj opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/24975/2010-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a podrobnosti o usporiadaní, označovaní položiek účtovnej závierky, obsahovom vymedzení niektorých položiek a rozsahu údajov určených z účtovnej závierky na zverejnenie pre účtovné jednotky účtujúce v sústave jednoduchého účtovníctva, ktoré nie sú založené alebo zriadené na účel podnikania v znení neskorších predpisov. Predmetom tohto opatrenia sú postupy účtovania a podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek účtovnej závierky účtovných jednotiek, ktoré neboli založené alebo zriadené za účelom podnikania a účtujú v sústave jednoduchého účtovníctva. Na základe uvedeného opatrenia môžeme zistiť najvýraznejšie zmeny v účtovníctve neziskovej sféry voči účtovníctvu podnikateľov. Najvýraznejšiu odlišnosť môžeme zaznamenať v oblasti obsahového vymedzenia účtovnej knihy - peňažného denníka. V rámci členenia príjmov a výdavkov používa iné označenie jednotlivých typov príjmov, čo je dôsledkom potrieb sledovania rôznych zdrojov financovania. Účtovná jednotka, ktorou je občianske združenie, nezaznamenáva však príjmy vo všetkých z týchto druhov členení. Niektoré členenia sú určené vyslovene pre konkrétne typy účtovných jednotiek neziskovej sféry, ako napríklad položku príjmy fondu prevádzky, údržby a opráv využívajú len spoločenstvá vlastníkov bytov. Za účelom členenia príjmov využíva občianske združenie tieto položky:

- a) príjmy z vkladu zriaďovateľa alebo zakladateľa, kde zaznamenáva príjmy od zakladajúcich členov, ktorí vložili do združenia finančné prostriedky;
- b) príjmy z majetku, kde zaznamenáva príjmy plynúce z majetku združenia, akými sú napríklad úroky na bankových účtoch, vyplatené dividendy alebo príjmy z nájomného;

- c) príjmy z darov a príspevkov, kde zaznamenáva finančné príspevky a dary prijaté od fyzických a právnických osôb;
- d) príjmy z členských príspevkov, kde zaznamenáva pravidelné príspevky členov, určené stanovami alebo rozhodnutiami orgánov združenia;
- e) príjmy z podielu zaplatenej dane z príjmov, kde zaznamenáva zinkasované platby od správcu dane z titulu vyplatených podielov zaplatenej dane z príjmov za uplynulé zdaňovacie obdobie;
- f) príjmy z verejných zbierok, kde zaznamenáva hrubý výťažok organizovanej zbierky v súlade so zákonom o verejných zbierkach;
- g) príjmy z úverov a pôžičiek, kde zaznamenáva inkaso krátkodobých a dlhodobých pôžičiek a úverov od bankových, ale aj nebankových subjektov;
- h) príjmy z dedičstva, kde zaznamenáva finančné príjmy z titulu osvedčenia o dedičskom konaní po zosnulej fyzickej osobe, ktorá združeniu odkázala finančný majetok;
- i) príjmy z dotácií, kde zaznamenáva skutočne vyplatené dotácie a granty zo štátneho rozpočtu, prostriedkov Európskej únie, či iných zdrojov;
- j) príjmy z likvidačného zostatku inej účtovnej jednotky, kde zaznamenáva skutočne vyplatený podiel na likvidačnom zostatku v inej účtovej jednotke, kde malo združenie podielovú účasť;
- k) príjmy z predaja majetku, kde zaznamenáva celkovú cenu, za ktorú bol majetok združenia predaný;
- l) príjmy z poskytovania služieb a predaja vlastných výrobkov, kde zaznamenáva zinkasované platby za vlastné výkony združenia. Zaznamenáva tu aj príjmy z charitatívnej reklamy;
- m) ostatné príjmy, kde zaznamenáva ostatné zinkasované platby, ktoré nebolo možné jednoznačne zaradiť medzi príjmy podľa vyššie uvedeného členenia.

Výdavky združenia účtujú v členení podobnom členeniu výdavkov v účtovníctve podnikateľov, a to na zásoby, služby, mzdy, poistné a príspevky, dary a príspevky iným subjektom, prevádzkovú réžiu, splátky úverov a pôžičiek, použitie sociálneho fondu a ostatné. Členenie výdavkov v závislosti od zdrojov financovania sa právnymi predpismi nevyžaduje, avšak v praxi často pristupujú združenia k analytickej evidencii, kde takéto členenie využívajú. Účtovná závierka v sústave jednoduchého účtovníctva pozostáva z výkazu o príjmoch a výdavkoch a výkazu o majetku a záväzkoch. Obsahová náplň

účtovnej závierky je v členení totožnom s členením príjmov a výdavkov v peňažnom denníku takéhoto typu subjektov neziskovej sféry.

Podvojné účtovníctvo rovnako podlieha legislatívnej úprave, ktorou je opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/24342/2007-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a účtovej osnove pre účtovné jednotky, ktoré nie sú založené alebo zriadené na účel podnikania v znení neskorších predpisov. Tak, ako tomu bolo v prípade jednoduchého účtovníctva, aj tu uvedené opatrenie ustanovuje podrobnosti o postupoch účtovania a účtovej osnove pre účtovné jednotky v neziskovej sfére. V rámci obsahu opatrenia je zadaná aj účtová osnova, ktorú využívajú občianske združenia účtujúce v sústave podvojného účtovníctva. Zásadnú odlišnosť voči podvojnému účtovníctvu podnikateľov môžeme vidieť v označení účtovej osnovy, kde účtová osnova neziskových účtovných jednotiek nie je rámcovou účtovou osnovou. „*To znamená, že účtová osnova pre neziskové účtovné jednotky je uzavretým zoznamom syntetických účtov.*“ (Kordošová, 2015, s. 47) Okrem označenia účtovej osnovy sú prítomné aj iné významné odlišnosti na úrovni jednotlivých účtovných tried, skupín a súvahových účtov. Zásadný rozdiel je v označení účtovej triedy 4, pričom v účtovej osnove pre neziskové účtovné jednotky je pomenovaná: Imanie, fondy a výsledok hospodárenia a dlhodobé záväzky a v rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov je pomenovaná: Kapitálové účty a dlhodobé záväzky. Na úrovni účtovných skupín a súvahových účtov je rozdiel vo výskyte niektorých skupín a účtov v účtovej osnove pre neziskové účtovné jednotky, pričom takéto skupiny alebo účty sa v rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov nenachádzajú.

Rovnako ako pri podnikateľských subjektoch, aj tu ďalej platí povinnosť zostavenia vlastného účtového rozvrhu, avšak za potreby rešpektovania účtovej osnovy danej opatrením. Obsahom účtového rozvrhu sú všetky syntetické a analytické účty, ktoré sú potrebné pre zaznamenanie všetkých účtovných prípadov vznikajúcich v konkrétnom združení. Potrebu použitia analytických účtov k jednotlivým syntetickým účtom v účtovom rozvrhu si združenie určuje podľa vlastných potrieb, napríklad pre potreby sledovania a členenia transakcií podľa jednotlivých projektov, aktivít či zdrojov financovania. Účtovnú závierku tvorí okrem všeobecných náležitostí súvaha, výkaz ziskov a strát a poznámky. Súvaha a výkaz ziskov a strát sa zostavujú v eurách, pričom na rozdiel od podnikateľov sa zostavujú zaokrúhlene na dve desatinné miesta. Obsahom súvahy občianskeho združenia je prehľad majetku a zdrojov majetku v peňažnom vyjadrení, a to

ku dňu, ku ktorému sa súvaha zostavuje. Vo výkaze ziskov a strát sa vykazujú náklady a výnosy občianskeho združenia v peňažnom vyjadrení za obdobie, za ktoré sa zostavuje. Tak, ako u podnikateľov, sú obsahom poznámok napríklad použité účtovné zásady a zdôvodnenie ich prípadných zmien, spôsoby oceňovania majetku a záväzkov a doplňujúce informácie k údajom uvádzaným v rámci súvahy a výkazu ziskov a strát. Vo všeobecnosti môžeme povedať, že účelom poznámok je poskytnúť detailnejší pohľad na fungovanie a výsledky činnosti príslušného občianskeho združenia pre externých používateľov. Povinnosťou zverejnenia a uloženia závierky do registra sa budeme zaoberať v nasledujúcej podkapitole, nakoľko táto povinnosť súvisí aj s daňovými povinnosťami združenia.

Počas existencie združenia môže dôjsť k situácii, kedy nastanú dôvody pre zmenu sústavy účtovníctva. Postupy, ktoré musí v rámci takéhoto konania účtovná jednotka vykonať, podrobne upravuje opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 17599/2003-92, ktorým sa ustanovuje postup účtovania pri prechode zo sústavy jednoduchého účtovníctva na podvojnú účtovníctvo a postup účtovania pri prechode zo sústavy podvojného účtovníctva na jednoduché účtovníctvo pre účtovné jednotky, ktoré nie sú založené alebo zriadené za účelom podnikania v znení neskorších predpisov. Toto opatrenie podrobne opisuje postupy, ktoré je potrebné uplatniť v situácii, keď dochádza k zmene sústavy účtovníctva z jednoduchého na podvojnú účtovníctvo alebo naopak. V rámci jednotlivých bodov prináša podrobný opis nevyhnutných účtovných prípadov a spôsoby naloženia so zostatkami účtov v účtovom rozvrhu podvojného účtovníctva alebo položiek v jednoduchom účtovníctve združenia.

## **1.4 Vplyv daňového zaťaženia na zdroje financovania aktivít a cieľov združení**

Rovnako, ako aj iné právnické osoby, občianske združenie musí tiež skúmať svoje daňové povinnosti, ktoré mu môžu v súvislosti s vykonávanými činnosťami vzniknúť. Základný právny predpis, o ktorý je potrebné sa opierať pri skúmaní daňových povinností, je zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Prostredníctvom základných pojmov tohto zákona je občianske združenie ako právnická osoba označované ako daňovník. V podkapitole 1.1 sme sa v rámci postupov pri registrácii občianskeho

zdruzenia zaoberali aj podmienkami, kedy má občianske združenie povinnosť registrácie k dani z príjmov. Tak, ako sme uviedli, túto povinnosť občianske združenie posúdi na základe ustanovení § 49a zákona o dani z príjmov. V praxi často dochádza k situáciám, kedy občianske združenie nemá povinnosť registrácie k dani z príjmov, avšak si musí sledovať povinnosť potreby podania daňového priznania k dani z príjmov. Existujú situácie, v ktorých takáto povinnosť združeniu môže vzniknúť aj bez toho, aby bolo k dani z príjmov registrované a mnoho zástupcov združení si to ani neuvedomí. V rámci časti venujúcej sa zdrojom financovania občianskych združení sme uviedli, že združenia majú možnosť získať rôzne druhy dotácií. Práve príjem dotácie je jednou zo situácií, kedy občianske združenie neregistrované pre daň z príjmov musí podať daňové priznanie k dani z príjmov právnických osôb v lehote na to stanovenej.

Pre účely výpočtu základu dane rozdeľujeme jednotlivé transakcie v občianskom združení na zdaňovanú a nezdaňovanú činnosť. Správne zatriedenie je pomerne náročné a je nutné vychádzať zo zákona o dani z príjmov a stanov združenia. V § 12 ods. 7 zákon o dani z príjmov ustanovuje, ktoré príjmy sa nikdy nestanú predmetom dane. Sú nimi podiely zaplatenej dane prijaté počas zdaňovacieho obdobia a príjmy získané darovaním alebo dedením. Predmetom dane ďalej nie sú také príjmy, ktoré už boli zdanené zárážkou, a to napríklad kreditné úroky na bankových účtoch. Združeniam, ktoré majú len príjmy, ktoré nie sú predmetom dane, nevzniká povinnosť podať daňové priznanie.

Zákon o dani z príjmov ďalej upravuje príjmy, ktoré sú predmetom dane, avšak za určitých okolností môžu byť oslobodené. Konkrétne v § 13 sú uvedené príjmy, ktoré sú od dane oslobodené. Na občianske združenia sa uplatňujú vybrané ustanovenia § 13 ods. 1 a 2, podľa ktorých je možné oslobodiť od dane tieto druhy príjmov:

- a) príjmy z charitatívnej reklamy, maximálne do 20 000 eur za zdaňovacie obdobie;
- b) príjmy z členských príspevkov podľa stanov;
- c) príjmy z grantov a dotácií;
- d) príjmy z hlavnej činnosti združenia, za ktorej účelom bolo združenie zriadené.

V prípade, že združenie nedokáže niektoré zo svojich príjmov zaradiť do vyššie uvedených skupín, podliehajú tieto príjmy zdaňovaniu a vstupujú do výpočtu základu dane. Vzhľadom k tomu, že občianske združenie je právnickou osobou, uplatňuje sa 15 % sadzba dane z príjmov, avšak iba v prípade, ak celkové zdaniteľné príjmy alebo výnosy

nepresiahli sumu stanovenú osobitným predpisom. Za osobitný predpis považujeme v tomto prípade zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, ktorý maximálnu výšku príjmov (výnosov) pre uplatnenie 15 % sadzby dane stotožňuje so sumou obratu pre povinnú registráciu k dani z pridanej hodnoty. Podľa aktuálne platných ustanovení ide o sumu 49 790 eur. Pokiaľ boli zdaniteľné príjmy (výnosy) vyššie ako 49 790 eur, uplatňuje sa sadzba dane vo výške 21 %.

Zákonom o dani z príjmov je aj pre občianske združenia stanovený rovnaký termín na podanie daňového priznania, aký platí pre podnikateľské subjekty. Občianske združenia, ktorým vznikne povinnosť podať daňové priznanie, musia podať daňové priznanie do troch mesiacov po skončení zdaňovacieho obdobia. Túto lehotu si môžu predĺžiť najviac o tri mesiace na základe podaného oznámenia. Postupná elektronizácia v komunikácii so štátnymi inštitúciami sa uplatňuje aj v prípade občianskych združení, avšak v súčasnosti nie je ešte povinná. Na rozdiel od podnikateľských subjektov, má občianske združenie možnosť (nie povinnosť) podať daňové priznanie, prípadne uskutočňovať akúkoľvek komunikáciu s daňovým úradom, a to prostredníctvom portálu Finančnej správy. Povinnosť elektronickej komunikácie občianskych združení so správcom dane nebola ešte zákonom ustanovená, avšak je pripravovaná. Tieto subjekty tak môžu aj naďalej uskutočňovať podania prostredníctvom tlačív, ktoré sú na konkrétny úkon určené. Vzhľadom na praktickosť a rýchlosť komunikácie však čoraz viac združení žiada o pridelenie prístupu k portálu Finančnej správy. Štatutárni zástupcovia združení, prípadne nimi poverené alebo splnomocnené osoby, môžu uskutočňovať podania len na základe občianskeho preukazu s čipom. Možnosť podpísania dohody o elektronickej doručovaní a následného podávania a podpisovania dokumentov elektronickej značkou (EZ-ou) bola pre všetky právnické osoby registrujúce sa na elektronickej komunikáciu po 31.12.2017 zrušená.

Okrem daňového priznania predkladalo občianske združenie miestne príslušnému správcovi dane aj účtovnú závierku neziskovej účtovnej jednotky zostavenú podľa schválených vzorov platných pre dané účtovné obdobie, za ktoré sa zostavuje. Účtovná závierka sa ukladá do registra účtovných závierok, pričom od 1.1.2022 je potrebné ukladať účtovné závierky neziskových účtovných jednotiek výhradne elektronickej. (Novotná, 2022) Predložiť účtovnú závierku musia také združenia, ktorým vzniká povinnosť podania daňového priznania alebo overenia účtovnej závierky audítorom.

Povinnosť overenia účtovnej závierky audítorom majú také združenia, ktoré prijali a použili podiely zaplatenej dane v úhrnnej výške viac ako 35 000 eur. V tomto prípade združenie musí predložiť účtovnú závierku. Skutočnosť, že združeniu nevznikla povinnosť podať daňové priznanie, nie je potrebné oznamovať správcovi dane. K takémuto konaniu správca dane ani nemôže združenie vyzvať, vyzýva sa iba k podaniu daňového priznania. Vtedy ho musí združenie podať aj v prípade, že malo iba príjmy, ktoré nie sú predmetom dane, resp. aj vtedy, ak nemalo žiadne príjmy.

Daň z príjmov nie je jediná, ktorá môže priniesť občianskym združeniam rad povinností. Na občianske združenie sa tiež vzťahuje povinnosť sledovania obratu pre registráciu k dani z pridanej hodnoty. V § 4 zákona o dani z pridanej hodnoty je ustanovené, že pokiaľ subjekt presiahne za posledných 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov obrat vyšší ako 49 790 eur, vzniká mu povinnosť registrácie k tejto dani. V prípade občianskych združení však nevstupujú do obratu všetky dosahované príjmy. Pre účely sledovania hranice na povinnú registráciu k dani z pridanej hodnoty sa do obratu započítavajú:

- a) príjmy (výnosy) z doplnkovej podnikateľskej činnosti;
- b) príjmy (výnosy) z iných zdaňovaných činností;
- c) príjmy (výnosy) z reklamy, ktoré nespĺňajú podmienky oslobodenia ako charitatívna reklama;
- d) príjmy (výnosy) z prenájmu majetku združenia.

V združeniach sa situácia s uplatňovaním dane z pridanej hodnoty po registrácii značne komplikuje, pretože je takmer isté, že okrem príjmov podliehajúcich dani z pridanej hodnoty sa budú dosahovať aj príjmy, ktoré tejto dani nepodliehajú. Tu je vhodné už vopred stanoviť koeficient na odpočítanie dane z pridanej hodnoty a požiadať správcu dane o jeho schválenie. (Lukačovičová, 2019, s. 127)

## 2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Zdroje financovania činnosti občianskych združení sú nevyhnutnou súčasťou pre napĺňanie cieľov stanovených členmi zakladajúcimi občianske združenie. Zodpovední členovia združenia sa musia počas celej doby existencie združenia zaoberať možnosťami získavania zdrojov na financovanie činnosti. Okrem toho však musia venovať pozornosť aj ich zdaňovaniu, nakoľko daňové zaťaženie a prípadné nesplnenie daňových povinností v stanovených lehotách môže obmedziť ďalšie fungovanie združenia.

Hlavný cieľ diplomovej práce je analýza a zhodnotenie príjmov vybraných občianskych združení z účtovného a daňového hľadiska. V diplomovej práci približujeme príjmy ako rôzne formy financovania činnosti občianskeho združenia s poukázaním na ich vplyv na daňové zaťaženie združenia.

K dosiahnutiu hlavného cieľa diplomovej práce vedie postupnosť krokov spočívajúca v dosahovaní nasledovných čiastkových cieľov:

- charakterizovať ciele a fungovanie vybraných občianskych združení,
- vymedziť a bližšie charakterizovať zdroje financovania vo vybraných občianskych združeniach,
- priblížiť spôsob vedenia účtovníctva s dôrazom na vypracované interné predpisy a účtový rozvrh používaný vo vybraných občianskych združeniach,
- analyzovať účtovné zobrazenie jednotlivých zdrojov financovania a ich vplyv na daňové zaťaženie vo vybraných občianskych združeniach.

Metodika na písanie diplomovej práce je zvolená podľa stanoveného cieľa práce. Poznatky zhrnuté v tejto diplomovej práci pochádzajú najmä z odbornej literatúry, aktuálne platnej legislatívy s doplnením o mnohé zaujímavosti z komentárov k zákonom. Za účelom komplexnejšieho vysvetlenia jednotlivých druhov príjmov, uplatnenia postupov účtovania a výpočtu daňového zaťaženia využívame znalosti z praxe účtovania občianskych združení, ako aj absolvovania rôznych odborných školení a seminárov.

V rámci prvej kapitoly diplomovej práce sú charakterizované možnosti založenia občianskych združení, účtovníctvo občianskych združení a zároveň sú vymedzené možnosti zdrojov financovania aktivít v združeniach. Skompletizované poznatky



a informácie z prvej kapitoly následne aplikujeme do praktických ukážok, a to za pomoci cieľov stanovených v druhej kapitole.

V tretej kapitole vyberáme z účtovníctva konkrétnych účtovných jednotiek účtovné prípady súvisiace s rôznymi zdrojmi financovania občianskych združení, pôsobiacich v rôznych oblastiach. Účtovné závierky občianskych združení vo väčšine prípadov nie sú verejne dostupné. To sa týka aj nami vybraných občianskych združení, a tak pracujeme vždy po dohode s konkrétnou účtovnou jednotkou, ktorá nám poskytla svoje účtovné záznamy. Vzhľadom na ich snahu zabezpečiť ochranu interných záležitostí nás požiadali o nezverejňovanie názvu, sídla a mien členov štatutárnych či dozorných orgánov. Túto požiadavku sme samozrejme akceptovali a v rámci charakteristiky združenia predstavujeme tak, že názvy a sídla združení sú vymyslené a nezhodujú sa so žiadnym subjektom zapísaným v registri právnických osôb v čase spracovania tejto diplomovej práce. Pokiaľ by v budúcnosti došlo k zhode názvu medzi subjektom v tejto práci a akýmkoľvek subjektom v registri s totožným názvom, ide čisto o náhodnú zhodu a opis činnosti či analýza účtovných prípadov nie je nijako spojená s takýmto subjektom.

Na spracovanie diplomovej práce sa využívajú nasledovné metódy:

- analýza – použitie tejto metódy je vhodné pri spracovaní tretej kapitoly diplomovej práce, pričom spočíva v komplexnom zobrazení a následnom zhodnotení vplyvu daňového zaťaženia na ukážkach účtovných prípadov z praxe,
- komparácia - spočíva v porovnaní daňového zaťaženia organizácie vzhľadom na jej právnu formu,
- selekcia – z účtovníctiev viacerých účtovných jednotiek vyberáme najčastejšie opakujúce sa účtovné prípady, ktoré následne analyzujeme a hodnotíme z pohľadu ich účtovania a zdaňovania.

### **3 Výsledky práce a diskusia**

#### **3.1 Charakteristika vybraných občianskych združení pre účely analýzy príjmov**

##### **3.1.1 Športová organizácia – všeobecná podpora v športe**

Občianske združenie Športom pre život bolo založené v roku 2011 a pôsobí v oblasti podpory a rozvoja športových talentov. Podľa stanov sa občianske združenie skladá z členov, ktorí sa venujú športu na amatérskej, poloprofesionálnej, ako aj profesionálnej úrovni. Hlavným cieľom tohto občianskeho združenia je podporovať napredovanie vo svojich športových výkonoch, a to bez ohľadu na finančné možnosti konkrétnej osoby. Za pomoci darov, dotácií, prijatých podielov daní, či doplnkového predaja rôznych športových potrieb občianske združenie pomáha financovať prepravné náklady na tréningy, štartovné na súťaže, či zakúpenie športových potrieb alebo výživových doplnkov a vitamínov pre športovcov. V stanovách združenia je činnosť vymedzená nasledovne:

- a) telovýchovná a športová činnosť členov,
- b) rekondícia, rehabilitácia a rekreácia členov, vrátane turistiky a ozdravných pobytov pre členov,
- c) účasť a doprava na športové podujatia doma a v zahraničí,
- d) zabezpečenie kultúrneho a spoločenského vyžitia členov,
- e) klubová aktivizácia členov.

Najvyšším orgánom združenia je členská schôdza, ktorá spomedzi svojich členov volí výbor združenia a revízora združenia. V období medzi členskými schôdzami riadi činnosť združenia výbor. V mene združenia koná a podpisuje samostatne predseda združenia, ktorý je volený výborom.

Nakoľko združenie vykonáva doplnkovú podnikateľskú činnosť - má vydané živnostenské oprávnenie na maloobchodný predaj, nespĺňa podmienky podľa § 9 ods. 2 písm. c) zákona o účtovníctve, a tak mu vznikla povinnosť viesť podvojnú účtovníctvo. Potrebu vedenia účtovníctva v sústave podvojného účtovníctva združenie predpokladalo už pri založení, a tak v tejto sústave účtovalo hneď od svojho vzniku. Účtovný rozvrh združenia je prispôsobený interným potrebám za dodržania postupov účtovania. Účtovníctvo združenia spracúva externá účtovná kancelária na základe dokladov

pripravených hospodárom a predsedom. Zodpovednosť za jednotlivé účtovné prípady má predseda združenia a za správne zaúčtovanie zodpovedá účtovná kancelária.

Vo svojom účtovníctve využíva analytické účty, ktorých podstatou je odlišenie zdaňovanej a nezdaňovanej činnosti pri účtoch nákladov a výnosov. Podľa vnútorného predpisu a účtového rozvrhu sú analytické účty 1XX používané pre zdaňovanú a 2XX pre nezdaňovanú činnosť.

Združenie vedie 3 bankové účty, pričom sú rozdelené podľa účelu využitia, a to režijný účet, dotačný účet a osobitný účet na prijaté podiely zaplatenej dane.

### 3.1.2 *Záujmová organizácia*

Združenie Kreatívne, o. z. bolo založené v roku 2015 ako dobrovoľná záujmová organizácia, združujúca záujemcov o fotografovanie ľudí, zvierat a prírody, záujemcov o výrobu kreatívnych doplnkov a dekorácií z rôznych materiálov, ako aj záujemcov o vytváranie počítačovej grafiky. Z prostriedkov dotácií, členských príspevkov a doplnkovej podnikateľskej činnosti združenie organizuje bezplatné kurzy pre seniorov, nakupuje rôzne materiály a doplnky pre fotografovanie, kreatívne činnosti, či počítačovú grafiku. Okrem toho usporadúva stretnutia členov, kde dochádza k výmene skúseností z jednotlivých oblastí, v ktorých členovia pôsobia, ako aj testovaniu rôznych noviniek vo svete fotografie, dizajnu a počítačovej tvorby. Podľa stanov sú ciele združenia uvedené nasledovne:

- a) zabezpečovať vzdelávacie, kultúrne, pracovné akcie pre širokú verejnosť,
- b) podporovať výrobnou-umelecké činnosti,
- c) zabezpečovať kreatívne kurzy,
- d) spolupracovať s organizáciami podobného zamerania v SR, ako aj v zahraničí,
- e) organizovať športové, spoločenské a kultúrne podujatia.

Orgánmi združenia sú podľa stanov – valné zhromaždenie, predstavenstvo a kontrolór. Navonok zastupuje združenie štatutárny zástupca, ktorým je predseda predstavenstva. V jeho neprítomnosti ho zastupujú podpredseda spoločne s ďalším členom predstavenstva.

Odo dňa vzniku bolo účtovníctvo združenia spracovávané v sústave jednoduchého účtovníctva. V roku 2016 začalo prevádzkovať doplnkovú podnikateľskú činnosť v rozsahu poskytovania fotografických služieb, a tak od nasledujúceho účtovného obdobia (od 1.1.2017) muselo prejsť do sústavy podvojného účtovníctva. Pri prechode medzi

sústavami účtovníctva boli uplatňované ustanovenia z opatrenia MF SR č. 17599/2003-92, ktorým sa ustanovuje postup účtovania pri prechode zo sústavy jednoduchého účtovníctva na podvojnú účtovníctvo pre účtovné jednotky, ktoré nie sú založené alebo zriadené za účelom podnikania v jeho aktuálnom znení. Účtovníctvo tohto združenia spracováva predseda predstavenstva, a tak zodpovedá aj za náplň, ako aj správne zaúčtovanie jednotlivých účtovných prípadov. Účtovnú závierku a vybrané účtovné doklady kontroluje kontrolór združenia a následne ju so správou kontrolóra predkladá na schválenie valnému zhromaždeniu.

Na odlíšenie zdaňovanej a nezdaňovanej činnosti využíva združenie analytické účty pri nákladoch a výnosoch. V rámci účtovného rozvrhu sme nezistili jednotný systém číselného rozlíšenia analytických účtov zdaňovanej a nezdaňovanej činnosti. Hlavným znakom pre odlíšenie je uvedenie druhu činnosti v názve príslušného analytického účtu nákladov alebo výnosov. Napríklad 501.001 – Spotreba materiálu / NČ a 501.002 – Spotreba materiálu / ZČ.

Združenie má zriadený 1 bankový účet, na ktorom sústreďuje prostriedky a realizuje všetky úhrady.

### *3.1.3 Organizácia na podporu osôb so zdravotným postihnutím*

Občianske združenie „Chod' vpred“ bolo založené v roku 2017 a od svojho vzniku funguje ako organizácia spájajúca osoby so zdravotným postihnutím s cieľom pomáhať im prekonávať bariéry kvôli ich hendikepu. Hlavným zdrojom príjmu tohto občianskeho združenia sú podiely zaplatenej dane z príjmov. Združenie slúži ako spoločný prostriedok získavania financií na úhradu drahých liečebných nákladov, operácií alebo rehabilitácií. Členstvo v združení nie je limitované vekom, a preto ide o pomoc všetkým vekovým kategóriám od malých detí až po dôchodcov. Z prijatých prostriedkov sa jednotlivým členom vyplácajú príspevky, ktoré následne zdokladujú úhradami za liečebné pobyty, nákup rehabilitačných pomôcok, nákup liečiv, či rôznych voľnočasových aktivít. Stanovy združenia vymedzujú ciele a činnosti nasledovne:

- a) zoskupovanie záujemcov pre pomoc telesne a inak postihnutým osobám a ich rodinám,
- b) získavanie finančných príspevkov pre telesne a inak postihnuté osoby a ich rodiny v nepriaznivej sociálnej situácii,

- c) pomoc pri zaobstarávaní a úhrada nákladov na lieky, pomôcky pre telesne a inak postihnuté osoby, nad rámec hradený zdravotnými poisťovňami aj neuhradených zdravotnými poisťovňami, v tuzemsku a zahraničí,
- d) organizovanie a úhrada nákladov rehabilitačno-rekondičných pobytov, nad rámec hradený zdravotnými poisťovňami,
- e) organizovanie a úhrada nákladov rehabilitačnej starostlivosti, ktorá nie je hradená zdravotnými poisťovňami,
- f) organizovanie a úhrada nákladov liečebných pobytov a operácií v tuzemsku, ako aj v zahraničí, nad rámec hradený zdravotnými poisťovňami,
- g) organizovanie výletov pre telesne a inak postihnuté osoby a ich rodiny,
- h) podpora a rozvoj poznania v oblasti života telesne a inak postihnutých osôb,
- i) integrácia telesne a inak postihnutých osôb do pracovného pomeru a spoločenského života.

I napriek skutočnosti, že združeniu do dnešného dňa nevznikla zákonná povinnosť pre vedenie podvojného účtovníctva, nevyužili možnosť vedenia jednoduchého účtovníctva. Dôvodom pre dobrovoľné účtovanie v sústave podvojného účtovníctva je potreba podrobného analytického členenia čerpania prijatých podielov zaplatenej dane podľa jednotlivých aktivít alebo členov združenia. Účtový rozvrh združenia je zostavený tak, aby zostatky jednotlivých účtov poskytovali informácie okamžite bez nutnosti hlbšej analýzy obsahovej náplne účtovných prípadov, ktoré boli na týchto účtoch zaúčtované. Účtovníctvo je spracúvané hospodárom združenia za zmluvnej spolupráce s externou účtovnou kanceláriou, ktorá poskytuje kontrolu účtovania a účtovné poradenstvo pri špecifických účtovných prípadoch.

Najvyšším orgánom združenia je správna rada, ktorá pozostáva z piatich zakladajúcich členov s právom spoločného rozhodovania. Jednotliví členovia sú zhromaždení v orgáne – členská schôdza, kde majú právo podávať návrhy na spoločné aktivity v združení a schvaľujú účtovnú závierku a správu o hospodárení združenia. Štatutárnym orgánom je predseda správnej rady a je jedinou osobou, ktorá je oprávnená nakladať s finančnými prostriedkami združenia. Vzhľadom k práci s vyššími čiastkami vyplácaných podielov zaplatenej dane, uskutočňuje hospodárka združenia jednotlivé prevody až na základe predchádzajúceho súhlasu predsedu.

Osobitosť pri tomto občianskom združení sme zaznamenali v prípade vedenia analytických účtov k účtu aktív 378 – Iné pohľadávky. Z vnútorného predpisu tejto účtovnej jednotky sme zistili, že systém v použití analytických účtov k účtu 378 je založený na triedení prijatých podielov zaplatenej dane podľa jednotlivých členov. Každý člen predloží fotokópie oddielu s poukázaním podielu zaplatenej dane, resp. fotokópie vyhlásenia o poukázaní podielu zaplatenej dane a na základe tohto sú im poskytnuté prostriedky na úhradu výdavkov spojených s ich liečbou. Následne každý člen zdokladuje použitie prostriedkov a tým dôjde k vyrovnaniu pohľadávky súvzťazne s príslušným nákladovým účtom.

Združenie má vedené 2 bankové účty, pričom jeden využíva výhradne na príjem podielov zaplatenej dane a druhý na ostatné bezhotovostné transakcie.

#### *3.1.4 Športová organizácia – futbalový klub*

Mestský športový klub F17 ako občianske združenie rozvíja svoju činnosť od roku 1997 a vo svojej členskej základni vychovalo množstvo úspešných športových talentov. Ide o klub založený úspešnými trénermi a bývalými hráčmi futbalu, ktorí dodnes pôsobia ako poradný orgán v oblasti trénovania členov, či fungovania a chodu klubu. Hlavným zdrojom príjmu sú členské príspevky, dotácie od mesta a vyššieho územného celku. Ako doplnkové príjmy môžeme označiť príjmy z organizácie podujatí – vstupné, príjmy za prestupy hráčov, či dary a finančné príspevky od sponzorov. Okrem týchto príjmov združenie prevádzkuje aj partnerskú zberňu pre spoločnosť TIPOS a prenájíma ihrisko rôznym subjektom. Na základe vyjadrenia miestne príslušného Okresného úradu, odboru živnostenského podnikania, nejde o podnikateľskú činnosť, a tak na tieto činnosti nemusí mať združenie vydané živnostenské oprávnenie. Všetky príjmy sú využívané na zabezpečenie riadneho chodu klubu, ako sú odmeny pre trénerov, kúpa a pranie dresov, prenájom ihriska, doprava na zápasy a tréningy, občerstvenie na zápasy a schôdze členov, či predsedníctva. Podľa stanov je cieľom združenia:

- a) organizácia futbalových stretnutí a ligových zápasov profesionálnych a amatérskych športovcov,
- b) telovýchova a rozvoj športových talentov detí, mládeže a dospelých,
- c) rozvoj a podpora futbalových talentov v rámci republiky,
- d) účasť na podujatiach a súťažiach organizovaných doma a v zahraničí.

Najvyšším orgánom združenia je členská schôdza, ktorá pozostáva zo všetkých členov, avšak hlasovacie právo na zasadnutí majú iba členovia starší ako 18 rokov. Výkonným orgánom a orgánom zodpovedným za chod klubu je predsedníctvo, pozostávajúce z 5 členov, ktorí sú volení členskou schôdzou na obdobie 5 rokov. Dozor nad konaním predsedníctva a hospodárením klubu vykonáva revízna komisia, ktorej členovia sú tiež volení členskou schôdzou a pre dodržanie nezávislosti konania sú jej členmi aj osoby mimo radu členov klubu.

Klub odo dňa svojho vzniku vedie účtovníctvo v sústave podvojného účtovníctva, pričom mu povinnosť použitia tejto sústavy nevyplýva zo zákona. Účtovníctvo je vedené interne hospodárom klubu. Osobitosti v oblasti vedenia analytických účtov spočívajú len v rozdelení na zdaňovanú a nezdaňovanú činnosť.

Združenie vedie 2 bankové účty, pričom jeden využíva výhradne na platobný styk so spoločnosťou TIPOS a druhý na ostatné bezhotovostné transakcie. Oddelenie účtu pre transakcie s TIPOS-om je z dôvodu udelenia oprávnenia disponovania s účtom zamestnankyni zberne. Takto združenie zamedzuje tomu, aby mala zamestnankyňa prístup k iným prostriedkom združenia.

### *3.1.5 Charitatívna organizácia - podpora detí z detských domovov*

Charitatívna organizácia – Spolu pre deti bola ako občianske združenie založená v roku 2018 fyzickými osobami, ktoré sa rozhodli podporovať deti pochádzajúce z detských domovov a sociálne slabších rodín. Hlavnou úlohou tohto združenia je pomôcť deťom z menej vhodných pomerov, aby sa dokázali lepšie začleniť do kolektívu a získali možnosť užívať si radosti každodenného života. Podľa stanov je cieľom tohto združenia:

- a) poskytovať sociálnu pomoc deťom a mládeži v detských domovoch,
- b) zabezpečovať vzdelávacie, kultúrne a spoločenské akcie pre deti a mládež,
- c) organizovať podujatia,
- d) prevádzkovať športové a regeneračné zariadenia.

Príjmy občianskeho združenia pochádzajú z darov a príspevkov osôb a rôznych firiem a organizácií, z organizácie verejných zbierok a podielov zaplatenej dane. Všetky dosiahnuté príjmy sú použité na financovanie aktivít za účelom dosahovania cieľov, s ktorými bolo združenie založené. Najčastejšie sa príjmy vynakladajú na zakupovanie

školských a hygienických potrieb pre deti zo sociálne slabších rodín, úhradu dopravných nákladov do školských zariadení, nákup vstupeniek a občerstvenia na organizované výlety.

Členmi združenia sú iba zakladatelia, ktorí sú zároveň aj členmi správnej rady. V mene združenia konajú predseda a podpredseda správnej rady, každý samostatne. Za hospodárenie združenia zodpovedá správna rada, pričom dohľad vykonáva kontrolór združenia.

Účtovníctvo je spracúvané externou účtovnou kanceláriou v sústave podvojného účtovníctva. Osobitosti v oblasti vedenia analytických účtov spočívajú v rozdelení nákladov a výnosov podľa jednotlivých uskutočňovaných aktivít.

Združenie vedie 2 bankové účty, pričom jeden je vyhradený pre verejné zvierky a druhý sa využíva na všetky ostatné bezhotovostné transakcie.

### **3.2 Účtovné zobrazenie vybraných druhov príjmov s ich vplyvom na základ dane v konkrétnych účtovných jednotkách**

#### **3.2.1 Dotácia poskytnutá z rozpočtu vyššieho územného celku**

Občianske združenie Športom pre život požiadalo Nitriansky samosprávny kraj o poskytnutie finančnej dotácie na šport. Uznesením zastupiteľstva kraja bola táto žiadosť o dotáciu schválená a s občianskym združením bola uzatvorená zmluva o poskytnutí dotácie z rozpočtu vyššieho územného celku. Dotácia je poskytnutá za účelom financovania bežných výdavkov združenia spojených s realizáciou športového podujatia na jednotlivé položky uvedené v žiadosti o dotáciu. Výška schválenej dotácie je 1 400 eur a jej poskytnutie je podmienené 10 % spolufinancovaním celkových nákladov projektu. Podľa zmluvy o poskytnutí dotácie dôjde k vyplateniu prostriedkov po uskutočnení podujatia, zdokladovaní použitia dotácie a vykonaní administratívnej kontroly zo strany poskytovateľa dotácie.

V súvislosti s vyššie uvedenou situáciou vznikli združeniu nasledovné účtovné prípady.



Tabuľka č. 1 – Zaúčtovanie dotácie

| P.č. | Doklad          | Text                                                                             | Suma    | MD      | D          |
|------|-----------------|----------------------------------------------------------------------------------|---------|---------|------------|
| 1.   | IÚD<br>(zmluva) | Predpis nároku na dotáciu od Nitrianskeho samosprávneho kraja na rok 2020        | 1400,00 | 348.002 | 691.201    |
| 2.   | Rôzne doklady   | Náklady spojené s realizáciou projektu financovaného z dotácie                   | 1750,00 | 5XX     | Rôzne účty |
| 3.   | VBÚ             | Príjem dotácie po preukázaní účelu použitia a vykonaní administratívnej kontroly | 1400,00 | 221.002 | 348.002    |

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa denníka účtovnej jednotky Športom pre život za rok 2020.

Z pohľadu ZDP sa príjem z dotácie na financovanie činnosti občianskeho združenia, za účelom ktorej bolo založené, považuje za oslobodený príjem. I napriek tomu, že ide o oslobodený príjem, je potrebné, aby združenie podalo daňové priznanie. Výnos vo výške 1 400 eur nebude zahrnutý do základu dane združenia. Suma tohto výnosu bude uvedená v riadku 230 DPPO (položka znižujúca výsledok hospodárenia – oslobodené príjmy) a všetky náklady súvisiace s týmto výnosom budú uvedené v riadku 130 DPPO (položka zvyšujúca výsledok hospodárenia – výdavok, ktorý nie je daňovým výdavkom) a bližšie špecifikované v položke A14 III. časti DPPO (výdavky vynaložené na príjmy oslobodené od dane).

### 3.2.2 Členské príspevky

Podľa stanov občianskeho združenia Kreatívne, o. z. a uznesenia valného zhromaždenia sú členovia združenia povinní uhrádzať členský príspevok vo výške 150 eur ročne. Členský príspevok je splatný do 31. marca bežného roka. Každý člen má možnosť uhradiť tento príspevok v hotovosti do pokladne združenia, prípadne prevodom na bankový účet. Členovia, ktorí neuhradia členský príspevok v stanovenej lehote, sú vyradení z členskej základne.

Z účtovníctva bolo zistené, že v súvislosti s vyššie opísanou situáciou vznikli občianskemu združeniu tieto účtovné prípady.

Tabuľka č. 2 – Zaúčtovanie členských príspevkov, spôsob č. 1

| P.č. | Doklad | Text                                                                    | Suma    | MD      | D       |
|------|--------|-------------------------------------------------------------------------|---------|---------|---------|
| 1.   | IÚD    | Predpis nároku na členské príspevky od všetkých členov<br>38 x 150,00   | 5700,00 | 315.001 | 664.001 |
| 2.   | VBÚ    | Príjem členského príspevku od člena na bankový účet                     | 150,00  | 221.001 | 315.001 |
| 3.   | PPD    | Príjem členského príspevku od člena v hotovosti                         | 150,00  | 211.001 | 315.001 |
| 4.   | IÚD    | Korekcia členských príspevkov (neuhradené členské v stanovenom termíne) | 450,00  | 664.001 | 315.001 |

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa denníka účtovnej jednotky Kreatívne, o.z. za marec 2020.

Tento postup využívala účtovná jednotka do konca účtovného obdobia 2020, od roku 2021 bol vnútorným predpisom tento postup zmenený a výnosy z členských príspevkov sa v tomto združení účtujú až na základe reálne prijatého príspevku. Účtuje sa teda priamo príjem na bankový účet alebo do pokladnice, súvzťažne s výnosovým účtom. Pre tento spôsob sa rozhodli z dôvodu zníženia počtu zápisov a lepšej prehľadnosti.

Tabuľka č. 3 – Zaúčtovanie členských príspevkov, spôsob č. 2

| P.č. | Doklad | Text                                                | Suma   | MD      | D       |
|------|--------|-----------------------------------------------------|--------|---------|---------|
| 1.   | VBÚ    | Príjem členského príspevku od člena na bankový účet | 150,00 | 221.001 | 664.001 |
| 2.   | PPD    | Príjem členského príspevku od člena v hotovosti     | 150,00 | 211.001 | 664.001 |

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa denníka účtovnej jednotky Kreatívne, o.z. za rok 2021.

Vzhľadom k tomu, že toto združenie dosahovalo príjmy z členských príspevkov, ktoré sú podľa stanov, je možné uplatniť oslobodenie tohto príjmu v súlade s § 13 ods. 2 písm. b) ZDP. Pokiaľ by združenie nemalo žiadne iné príjmy okrem členských príspevkov, tak by mu v tomto prípade nevznikla povinnosť podať daňové priznanie. V prípade vzniku povinnosti podať daňové priznanie, resp. pri dobrovoľnom podaní daňového priznania, združenie uvedie príjmy z členských príspevkov na riadku 230 DPPO.

Združenie Kreatívne, o. z. však podávalo daňové priznanie povinne, vzhľadom k tomu, že vykonáva podnikateľskú činnosť. Výška prijatých členských príspevkov by však nevstúpila do výšky výnosov, podľa ktorých sa posudzovala sadzba dane.

### 3.2.3 Charitatívna reklama

Občianske združenie Športom pre život uzavrelo s podnikateľským subjektom zmluvu o charitatívnej reklame, na základe ktorej sa občianske združenie zaviazalo poskytnúť reklamný priestor pre tento podnikateľský subjekt. Reklamný priestor je v rozsahu propagácie tovarov predávaných podnikateľským subjektom, a to prostredníctvom bannerov a vystavených vzoriek na športových podujatiach usporiadaných združením. Za toto sa podnikateľský subjekt zaviazal uhradiť čiastku 7 560 eur za celý rok. Podľa zmluvy o charitatívnej reklame je táto suma uhrádzaná v mesiaci január na príslušný rok na základe vystavenej faktúry.

V súvislosti s vyššie uvedenou situáciou vznikli združeniu nasledovné účtovné prípady.

Tabuľka č. 4 – Zaúčtovanie charitatívnej reklamy

| P.č. | Doklad        | Text                                                                                  | Suma    | MD      | D          |
|------|---------------|---------------------------------------------------------------------------------------|---------|---------|------------|
| 1.   | VFA           | Poskytnutie reklamného priestoru počas roka 2020 podľa Zmluvy o charitatívnej reklame | 7560,00 | 311.001 | 602.202    |
| 2.   | VBÚ           | Inkaso faktúry za reklamu                                                             | 7560,00 | 221.001 | 311.001    |
| 3.   | Rôzne doklady | Použitie príjmu z reklamy na činnosť združenia                                        | 5000,00 | 5XX     | Rôzne účty |

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa denníka účtovnej jednotky Športom pre život za rok 2020.

Združenie malo uzavretú len túto jednu zmluvu o charitatívnej reklame a prostriedky z nej využilo v súlade s §50 ZDP, a tak bude tento príjem považovať za oslobodený od dane. Tieto prostriedky však neboli do konca zdaňovacieho obdobia vyčerpané v plnej výške, a tak je rozdiel vo výške 2 560 eur potrebné vyčerpať v súlade s §50 ZDP, a to najneskôr do 31.12.2021. Pokiaľ sa tak nestane, združenie bude povinné výšku nevyčerpaného príjmu z charitatívnej reklamy zahrnúť ako pripočítateľnú položku k základu dane.

V zdaňovacom období 2020 vychádzame z toho, že združenie splnilo všetky podmienky pre oslobodenia v súlade s § 13 ods. 1 písm. g) ZDP. Preto výnosy vo výške 7 560 eur uvedenie v riadku 230 DPPO a náklady vo výške 5 000 eur, súvisiace s týmto výnosom budú uvedené v riadku 130 DPPO a bližšie špecifikované v položke A14 III. časti DPPO.

V nasledujúcom zdaňovacom období sa združeniu nepodarilo dočerpať celé prijaté prostriedky, a tak základ dane zvýši o čiastku 350 eur, ktorá predstavuje výšku nevyčerpaného príjmu z charitatívnej reklamy. Túto sumu uvedie v riadku 180 DPPO (ostatné položky zvyšujúce výsledok hospodárenia) ako pripočítateľnú položku a zahrnie ju do základu dane. Táto suma však nebude mať vplyv na posúdenie výšky sadzby dane v tomto zdaňovacom období, vzhľadom k tomu, že nebola účtovaná na účte výnosov ovplyvňujúcich základ dane.

#### *3.2.4 Prijaté podiely zaplatenej dane*

Občianske združenie „Chod' vpred“ bolo registrované ako prijímateľ podielov zaplatenej dane za rok 2019. Tieto podiely boli prijímané v priebehu roka 2020. Za bežných okolností bol daňový úrad povinný prevádzať tieto prostriedky na účty občianskych združení najneskôr do 31. júla. Vzhľadom na príchod pandémie v súvislosti s vírusom COVID-19 bola lehota na podávanie daňových priznaní a vyhlásení o poukázaní podielu zaplatenej dane predĺžená, a tak sa aj združeniam skomplikovala situácia s prijímaním týchto prostriedkov. Vzhľadom k tomu, že lehota na podanie daňových priznaní bola predĺžená do 2. novembra 2020 a lehota na podanie vyhlásení bola predĺžená do 30. novembra 2020, mohlo sa stať, že občianske združenia dostali prostriedky až v termíne do 28. februára 2021. Toto nastalo aj v prípade občianskeho združenia Chod' vpred, že niektoré osoby využili posledný termín na podanie daňového priznania alebo vyhlásenia, a tak boli podiely zaplatenej dane prijímané na účet združenia až začiatkom roka 2021. Vzhľadom na neštandardnú situáciu, došlo zároveň aj k predĺženiu lehoty na použitie týchto podielov zaplatenej dane za rok 2019, a to až do konca roka 2022, bez ohľadu na to, kedy boli prostriedky prijaté.

V súvislosti s príjmom podielov zaplatenej dane, ich čerpaním, ako aj preúčtovaním nevyčerpanej časti vznikli občianskemu združeniu nasledovné účtovné prípady.

Tabuľka č. 5 – Zaúčtovanie príjmu podielov zaplatenej dane

| P.č. | Doklad        | Text                                                                                                             | Suma    | MD      | D          |
|------|---------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|---------|------------|
| 1.   | VBÚ           | Príjem podielov zaplatenej dane za rok 2019                                                                      | 6514,83 | 221.001 | 665.019    |
| 2.   | Rôzne doklady | Použitie prostriedkov z prijatých podielov zaplatenej dane za rok 2019                                           | 3804,18 | 5XX     | Rôzne účty |
| 3.   | IÚD           | Preúčtovanie nevyčerpaných podielov zaplatenej dane za rok 2019 ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka | 2710,65 | 665.019 | 384.019    |

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa denníka účtovnej jednotky „Chod“ vpred“ za rok 2020.

Pri účtoch 665 – Príspevky z podielu zaplatenej dane a 384 – Výnosy budúcich období občianske združenie využilo v súlade s vnútorným predpisom analytické účty 019, aby jednoznačne odlišilo, že ide o podiely zaplatenej dane za rok 2019. Príjem podielov, ako aj použitie boli v ukážke vyššie zobrazené v úhrnnej výške za celé účtovné obdobie. Jednotlivé účtovné prípady boli však účtované postupne, tak ako dochádzalo k príjmu a čerpaniu prostriedkov.

Porovnaním výnosov z účtu 665 a nákladov súvisiacich s použitím týchto prostriedkov vznikne nulový výsledok hospodárenia.

Podľa § 12 ods. 7 písm. a) ZDP sa príjem z podielov zaplatenej dane považuje za príjem, ktorý nie je predmetom dane. Výnos vo výške 3 804,18 eur nebude zahrnutý do základu dane združenia. Suma tohto výnosu bude uvedená v riadku 210 DPPO (položka znižujúca výsledok hospodárenia – príjem, ktorý nie je predmetom dane) a všetky náklady súvisiace s týmto výnosom budú uvedené v riadku 130 DPPO a bližšie špecifikované v položke A14 III. časti DPPO. V prípade, že by toto združenie nedosahovalo iné príjmy, nemalo by povinnosť podať daňové priznanie.

Zvyšná časť prijatých podielov bola vyčerpaná v nasledujúcom zdaňovacom období, kedy sa v účtovaní postupovalo nasledovne.

Tabuľka č. 6 – Zaúčtovanie prijatých a nevyčerpaných podielov zaplatenej dane v nasledujúcom účtovnom období

| P.č. | Doklad        | Text                                                                                              | Suma    | MD      | D          |
|------|---------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|---------|------------|
| 1.   | Rôzne doklady | Použitie prostriedkov z prijatých podielov zaplatenej dane za rok 2019                            | 2710,65 | 5XX     | Rôzne účty |
| 2.   | IÚD           | Preúčtovanie nevyčerpaných podielov zaplatenej dane za rok 2019 do výnosov bežného obdobia (2021) | 2710,65 | 384.019 | 665.019    |

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa denníka účtovnej jednotky „Chod' vpred“ za rok 2021.

Z pohľadu zdaňovania sa v tomto prípade uplatnil rovnaký postup ako v predchádzajúcom zdaňovacom období. V prípade, že by nedošlo k úplnému vyčerpaniu týchto prostriedkov, združeniu by vznikla povinnosť vrátenia nepoužitej časti na účet správcu dane, a to najneskôr do 31. marca 2022.

### 3.2.5 Príjem zo vstupného na futbalové zápasy

Občianske združenie Mestský športový klub F17 organizovalo verejnosti prístupné futbalové zápasy mužstva A na domovskom ihrisku. Ihrisko má združenie v prenájme na základe nájomnej zmluvy uzatvorenej s príspevkovou organizáciou mesta. Zúčjemci o návštevu týchto futbalových zápasov platia pri vstupe do športového areálu vstupné. Podľa stanov občianskeho združenia je v rámci časti o činnosti uvedené, že jedným z cieľom združenia je organizovať verejnosti prístupné športové podujatia. Pri hospodárení sa uvádza, že združenie má príjmy pochádzajúce zo vstupného na organizované podujatia. Počas roku 2020 sa vzhľadom na opatrenia v súvislosti s pandémiou vírusu COVID-19 uskutočnilo menej verejne prístupných zápasov, oproti tomu, ako tomu bývalo v predchádzajúcich rokoch. Osoba vstupujúca do areálu uhradila stanovené vstupné, pričom jej bolo vydané potvrdenie o úhrade. Združeniu nevyplýva povinnosť evidovať toto vstupné prostredníctvom pokladnice e-kasa klient. Za účelom riadnej evidencie prijatého vstupného využíva združenie na tento účel vyrobené vstupenky. Ide o očíslované dvojdielne vstupenky, pričom po úhrade dostane jednu návštevník a druhá sa odkladá pre

hospodára na zaúčtovanie. Vstupenky sa predávajú výhradne na mieste, nie je možnosť online rezervácie vopred, ani platba kartou.

Pre účely znázornenia príjmov zo vstupného sme pracovali so súhrnnou výškou vstupného za jedno zorganizované podujatie. Na základe vnútorného predpisu sa vstupné účtuje súhrnným dokladom, a to tak, že všetky vydané vstupenky sa spočítajú a v účtovníctve sa zaznamenajú prostredníctvom jedného príjmového pokladničného dokladu za dané podujatie.

V súvislosti s vyššie opísanou situáciou inkasovania vstupného na zápasy vznikli nasledovné účtovné prípady.

Tabuľka č. 7 – Zaúčtovanie príjmu zo vstupného

| P.č. | Doklad | Text                              | Suma     | MD      | D       |
|------|--------|-----------------------------------|----------|---------|---------|
| 1.   | PPD    | Príjem zo vstupného – zápas č. 14 | 1 480,00 | 211.100 | 647.200 |

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa denníka účtovnej jednotky Mestský športový klub F17 za júl 2020.

Porovnaním výnosov z účtu 647 – Osobitné výnosy a rôznych nákladových účtov môže vyjsť kladný, záporný, prípade nulový výsledok hospodárenia. Združeniu v súvislosti s týmto dosahovaným príjmom vznikajú náklady na organizačné zabezpečenie podujatia, nájomné, údržbu ihriska, osvetlenie priestorov, zabezpečenie pitného režimu pre hráčov a mnoho ďalších. Prípadný kladný výsledok hospodárenia sa používa v súlade so stanovami a rozhodnutím predsedníctva, avšak výhradne na potreby ďalšieho rozvoja združenia.

Pre účely zdaňovania posudzujeme výnosy zo vstupného, ako príjem plynúci z činnosti, za ktorej účelom bol daňovník založený. Ide teda o oslobodený príjem v súlade s § 13 ods. 1 písm. a) ZDP. Z tohto dôvodu nebude tento príjem zahrňovaný do základu dane a nebude vstupovať ani do výpočtu obratu pre povinnú registráciu k DPH. Celoročné výnosy z účtu 647 budú zahrnuté na riadku 230 DPPO a všetky náklady súvisiace s týmto výnosom budú uvedené v riadku 130 DPPO a bližšie špecifikované v položke A14 III. časti DPPO.

### 3.2.6 *Príjem z verejnej zbierky*

Občianske združenie Spolu pre deti usporiadalo na základe povolenia vydaného ministerstvom vnútra verejnú zbierku kombináciou viacerých spôsobov, a to:

- a) zbieraním finančných prostriedkov do stacionárnych pokladničiek po dobu 3 mesiacov,
- b) predajom darčkových predmetov, pri ktorých minimálne 40% predajnej ceny tvorí príspevok do zbierky. Pri predaji týchto predmetov sa vedie podrobná evidencia o presnom počte predaných kusov a jednotkovej predajnej cene. Z predaja predmetov je povinnosť vykonania odvodu prijatých finančných príspevkov na osobitný bankový účet do 15. dňa nasledujúceho mesiaca, v ktorom sa zbierka vykonáva.

Zbierka prebiehala súbežne na viacerých miestach v rámci kraja sídla tohto združenia. Do riadne označených pokladničiek mohli darcovia vhodiť finančné prostriedky vo výške podľa vlastného uváženia. Združenie organizujúce zbierku malo prísľub bezplatného umiestnenia týchto pokladničiek v prevádzkach siete kaviarní a reštaurácií. Predaj darčkových predmetov (plyšových medvedíkov s logom združenia) prebiehal v uliciach rôznych miest a obcí v rámci kraja. Cieľom tejto zbierky je podpora detí zo sociálne slabších rodín, prípadne detí žijúcich v detskom domove. Z prostriedkov verejnej zbierky plánuje občianske združenie pre tieto deti zorganizovať výlet do zoologickej záhrady.

Plyšové medvedíky s logom združenia boli pre účely tejto zbierky objednané z reklamnej agentúry v počte 500 kusov, pričom nákupná cena jedného kusu bola 1,80 eur. Za účelom splnenia podmienok stanovených rozhodnutím o povolení zbierky, bola predajná cena určená vo výške 3 eur za kus, pričom 1,20 eur bol príspevok do zbierky a 1,80 eur slúžilo na úhradu obstarávacích nákladov.

V súvislosti s vykonávaním tejto zbierky občianskemu združeniu vznikli nasledovné účtovné prípady.



Tabuľka č. 8 – Zaúčtovanie príjmu z verejnej zbierky

| P.č. | Doklad       | Text                                                                                                                                                          | Suma                       | MD      | D                  |
|------|--------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|---------|--------------------|
| 1.   | PPD          | Príjem z verejnej zbierky – predaj<br>180 ks darčkových premetov<br>a./ 40 % príspevkov do zbierky<br>b./ nákupná cena predmetov<br>c./ výťažok zbierky spolu | 216,00<br>324,00<br>540,00 | 211.001 | 667.002<br>604.002 |
| 2.   | IÚD<br>(VÝD) | Vyskladnenie predaných<br>darčkových predmetov                                                                                                                | 324,00                     | 504.002 | 132.001            |
| 2.   | VPD          | Odvod príspevkov na osobitný<br>účet zbierky                                                                                                                  | 216,00                     | 261.001 | 211.001            |
| 3.   | VBÚ          | Príspevky do zbierky – príjem na<br>osobitný bankový účet                                                                                                     | 216,00                     | 221.002 | 261.001            |
| 4.   | PPD          | Príjem zo stacionárnych<br>pokladničiek                                                                                                                       | 947,28                     | 211.001 | 667.002            |
| 5.   | VPD          | Odvod príspevkov na osobitný<br>účet zbierky                                                                                                                  | 947,28                     | 261.001 | 211.001            |
| 6.   | VBÚ          | Príspevky do zbierky – príjem na<br>osobitný bankový účet                                                                                                     | 947,28                     | 221.002 | 261.001            |

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa denníka účtovnej jednotky Spolu pre deti za rok 2020.

V prípade účtov 604 – Tržby za predaný tovar a 504 – Predaný tovar ide o výnosy a náklady neovplyvňujúce základ dane, nakoľko tu združenie účtuje výhradne o predmetoch, ktoré boli zakúpené za účelom organizovania zbierky. Nejde o klasickú formu tovaru ako pri podnikateľských subjektoch.

O priebehu zbierky je združenie povinné zostaviť predbežnú správu zbierky, ktorú doručí ministerstvu vnútra. Výnosy zo zbierky je potrebné vyčerpať v súlade s rozhodnutím o povolení zbierky a návrhom na registráciu zbierky. Po použití prostriedkov zo zbierky a uskutočnení aktivít sa zostavuje záverečná správa, ktorá sa doručuje ministerstvu vnútra a zverejňuje na webovom sídle združenia.

Z pohľadu zdaňovania ide o príjem, ktorý nie je predmetom dane. Vzhľadom k tomu, že toto občianske združenie dosiahlo počas zdaňovacieho obdobia iba príjmy, ktoré nie sú predmetom dane, nemá povinnosť podať daňové priznanie.

### 3.2.7 Príjem z predaja majetku združenia

Občianske združenie Mestský športový klub F17 sa rozhodlo pre odpredaj nepotrebného motorového vozidla, ktoré slúžilo na prepravu hráčov na futbalové zápasy mimo domovského ihriska. Dôvodom odpredaja bola kapacita vozidla, ktorá nepostačovala na prepravu všetkých hráčov, a tak držanie tohto vozidla bolo pre klub neekonomické. Vozidlo bolo obstarané v roku 2018 a bolo zaradené do 1. odpisovej skupiny s dobou odpisovania 48 mesiacov a obstarávacou cenou 15 950 eur. K odpredaju a jeho vyradeniu z majetku klubu došlo 25.4.2020, pričom zostatková cena tohto majetku bola 7 642,18 eur. Podľa vnútorného predpisu sa účtovné odpisy rovnajú daňovým odpisom. Predaj sa uskutočnil za cenu vyššiu, ako bola jeho zostatková cena, a tak bol vyprodukovaný zisk z predaja tohto majetku. Predajná cena bola vo výške 9 500 eur.

V súvislosti s predajom nepotrebného majetku klubu došlo k účtovaniu týchto účtovných prípadov.

Tabuľka č. 9 – Zaúčtovanie predaja majetku

| P.č. | Doklad | Text                                                      | Suma      | MD      | D       |
|------|--------|-----------------------------------------------------------|-----------|---------|---------|
| 1.   | VFA    | Faktúra za odpredaj motorového vozidla                    | 9 500,00  | 315.100 | 651.100 |
| 2.   | IÚD    | Doúčtovanie zostatkovej ceny predaného motorového vozidla | 7 642,18  | 552.100 | 083.105 |
| 3.   | IÚD    | Vyradenie predaného motorového vozidla                    | 15 950,00 | 083.105 | 023.105 |

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa denníka účtovnej jednotky Mestský športový klub F17 za apríl 2020.

Porovnaním výnosového účtu 651 – Tržby z predaja DNM a DHM a nákladového účtu 552 – Zostatková cena predaného DNM a DHM bolo zistené, že občianske združenie z tejto transakcie dosiahlo kladný výsledok hospodárenia vo výške 1 857,82 eur. Táto čiastka bola zahrnutá do základu dane.

V ukážke vyššie bol zhrnutý postup, ktorý uplatnila účtovná jednotka. Pri analýze uplatňovania odpisov sme zistili, že účtovná jednotka neuplatňovala počas používania daňové odpisy, a preto mala rozlišovať daňovú a účtovnú zostatkovú cenu. Ku dňu predaja mala vykázať daňovú zostatkovú cenu vo výške 15 950 eur. Keby účtovná jednotka uplatnila správny postup, nevznikla by jej daňová povinnosť z titulu zisku z predaja

majetku. Uvedenú nesprávnosť môže opraviť formou podania dodatočného daňového priznania a uhradenú daň požadovať od správcu dane späť.

Za predpokladu, že celkové zdaniteľné príjmy, ktoré sa určia ako súčet všetkých výnosov zo zdaňovaných činností, budú nižšie ako 100 000 eur, uplatní sa 15 % sadzba dane. V opačnom prípade by sa uplatňovala 21 % sadzba dane. Tento údaj platil v prípade zdaňovacieho obdobia 2020, od nasledujúceho roka bola výška príjmov pre uplatnenie nižšej sadzby dane znížená na hranicu 49 790 eur.

### *3.2.8 Príjem z doplnkovej podnikateľskej činnosti*

Združenie Kreativne, o. z. prevádzkuje doplnkovú podnikateľskú činnosť za účelom financovania svojich cieľov. Podnikaním tohto združenia je prevádzkovanie mobilného fotografického štúdia na hromadných akciách, ako sú plesy, svadby a rôzne spoločenské a firemné akcie. Mobilné fotografické štúdio spočíva v zabezpečení služieb profesionálneho fotografa a zhotovovaní portrétových fotografií dvojíc či skupín s možnosťou zakúpenia tlačenej fotografie priamo na mieste. Ide o činnosť pripomínajúcu aktuálne populárne fotoboxy, avšak služby tohto združenia sú obohatené o ľudský faktor, ktorý dokáže zhotoviť oveľa kvalitnejšie zábery ako vopred nastavený box. Zaujemci o tieto služby majú možnosť vybrať si spomedzi zhotovených fotografií a vybrané fotografie získať vytlačené priamo na mieste podujatia na počkanie. Táto služba je spoplatnená, pričom tržby za predané fotografie má združenie povinnosť evidovať prostredníctvom pokladnice e-kasa klient. Okrem predaja fotografií na mieste majú záujemci možnosť o objednanie vytlačených fotografií aj v elektronickej podobe cez internetový obchod združenia.

Podľa vnútorného predpisu účtuje združenie o príjmoch z pokladnice e-kasa klient na základe intervalovej uzávierky zhotovenej v mesačnej periodicite. Tržbu účtuje ku koncu kalendárneho mesiaca. V súvislosti so zaúčtovaním tržby inkasovanej v hotovosti a tržby z predaja fotografií cez internet vznikli združeniu nasledovné účtovné prípady.

Tabuľka č. 10 – Zaúčtovanie tržby z doplnkovej podnikateľskej činnosti

| P.č. | Doklad | Text                                          | Suma    | MD      | D       |
|------|--------|-----------------------------------------------|---------|---------|---------|
| 1.   | PPD    | Tržba z pokladnice 001 za mesiac február 2020 | 4692,50 | 211.001 | 602.001 |
| 2.   | VFA    | Faktúra za fotografie objednané cez internet  | 14,00   | 311.001 | 602.002 |
| 3.   | VBÚ    | Inkaso faktúry za fotografie                  | 14,00   | 221.001 | 311.001 |

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa denníka účtovnej jednotky Kreatívne, o.z. za február 2020.

Príjmy z podnikateľskej činnosti sa považujú za príjmy, ktoré sú predmetom dane občianskeho združenia. Pre zistenie výsledku hospodárenia z podnikateľskej (zdaňovanej) činnosti, môže združenie uplatniť náklady vynaložené na dosiahnutie a zabezpečenie týchto zdaniteľných príjmov. Tieto náklady sa budú považovať za daňové výdavky. Medzi daňové výdavky však nie je možné zahrnúť také náklady, ktoré nesúvisia s dosiahnutými zdaniteľnými príjmami.

Vo svojom daňovom priznaní združenie zahrnulo výnosy z podnikateľskej činnosti po znížení o daňové výdavky do základu dane. Pri určení sadzby dane sa postupovalo rovnako ako v ukážke z podkapitoly 3.2.7 so zameraním sa na výšku dosiahnutých zdaniteľných príjmov v priebehu zdaňovacieho obdobia.

V prípade príjmov z podnikateľskej činnosti vyplýva združeniu tiež povinnosť sledovania obratu pre účely povinnej registrácie na daň z pridanej hodnoty. V prípade, že by počas 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov došlo k dosiahnutiu obratu vo výške 49 790 eur, vyplynula by združeniu povinnosť podania žiadosti o registráciu na daň z pridanej hodnoty.

### 3.3 Výpočet dane a výsledku hospodárenia z jednotlivých činností

Predmetom analýzy v predchádzajúcej podkapitole boli rôzne druhy príjmov, ktoré môžu v rámci svojej činnosti dosahovať občianske združenia na území Slovenskej republiky. V rámci jednotlivých ukážok bolo vysvetlené, akým spôsobom dôjde k ich účtovnému zobrazeniu, až po následné posúdenie vplyvu na daňové povinnosti z pohľadu dane z príjmu alebo aj dane z pridanej hodnoty.

Pre účely spracovania a výsledného výpočtu daňovej povinnosti občianskeho združenia za zdaňovacie obdobie 2020 sme vybrali jedno zo združení, ktoré boli predmetom analýzy. Pri výpočte daňovej povinnosti sa uplatnili legislatívne postupy platné

pre zdaňovacie obdobie kalendárneho roka 2020. Pre zobrazenie zdaňovacieho obdobia 2020 sme sa rozhodli z dôvodu, že v čase spracovania diplomovej práce nemali tieto združenia uzatvorený rok 2021, a tak sme nemohli získať komplexné informácie pre účely analyzovania. Vzhľadom na niektoré významné úpravy v legislatíve, ktoré sa budú uplatňovať pri výpočte daňovej povinnosti a zostavení daňového priznania, budeme v rámci poznámok pri výpočte uvádzať, ako by sa postupovalo v prípade zdaňovacieho obdobia 2021.

K výpočtu daňovej povinnosti a spracovaniu daňového priznania pristupuje občianske združenie v momente, kedy má zaúčtované všetky účtovné prípady, ktoré vznikli a ktoré súvisia s príslušným účtovným obdobím, za ktoré sa spracúva účtovná závierka a podáva daňové priznanie. Pre účely spracovania daňového priznania budeme pracovať s výstupom z účtovníctva združenia – predvahou. Obsahovou náplňou tejto zostavy sú zostatky a stavy jednotlivých súvahových a výsledkových účtov ku dňu, ku ktorému zostavujeme účtovnú závierku. V našej ukážke pracujeme s predvahou zostavenou k 31.12.2020.

Pre jednoznačnú identifikáciu pri spracovaní účtovnej závierky a daňového priznania využíva účtovná jednotka analytické účty zvlášť pre zdaňovanú a nezdaňovanú činnosť. Označenie, o aký typ činnosti ide sa uvádza aj priamo v názve príslušného účtu. Toto môžeme vidieť v účtovom rozvrhu, ktorý je prílohou č. 1 diplomovej práce.

Tabuľka č. 11 – Konečné stavy výsledkových účtov zo zdaňovanej činnosti

| <b>Zdaňovaná činnosť</b>                   |                                         |
|--------------------------------------------|-----------------------------------------|
| Náklady                                    | Výnosy                                  |
| 501100 – Materiál / ZČ – 701,18 €          | 602100 – Prenájom dráhy / ZČ – 800,00 € |
| 502100 – Električka zberňa / ZČ – 509,67 € | 602101 – Tipos zberňa / ZČ – 14018,77 € |
| 502101 – Plyn zberňa / ZČ – 968,11 €       | 651100 – Predaj HM / ZČ – 9500,00 €     |
| 502102 – Voda zberňa / ZČ – 12,00 €        |                                         |
| 518100 – Internet / ZČ – 239,88 €          |                                         |
| 518101 – Nájomné zberňa / ZČ – 2592,00 €   |                                         |
| 521100 – Mzdy / ZČ – 5338,00 €             |                                         |
| 524100 – Odvody / ZČ – 1136,77 €           |                                         |
| 549100 – Bankové poplatky / ZČ – 84,00 €   |                                         |
| 552100 – ZC predaného HM / ZČ – 7642,18 €  |                                         |
| <b>Náklady spolu: 19 223,79 €</b>          | <b>Výnosy spolu: 24 318,77 €</b>        |

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa predvahy občianskeho združenia Mestský športový klub F17 za rok 2020.

Tabuľka č. 12 – Konečné stavy výsledkových účtov z nezdaňovanej činnosti

| Nezdaňovaná činnosť                        |                                            |
|--------------------------------------------|--------------------------------------------|
| Náklady                                    | Výnosy                                     |
| 501200 – Materiál / NČ – 27642,50 €        | 646200 – Dary od FO a PO / NČ – 10000,00 € |
| 501201 – PHM / NČ – 965,17 €               | 647200 – Vstupy zápasy / NČ – 19274,00     |
| 502200 – Voda ihrisko / NČ – 1474,80 €     | 664200 – Členské juniory / NČ – 2700,00 €  |
| 511200 – Údržba / NČ – 358,81 €            | 664201 – Členské dorast / NČ – 5018,00 €   |
| 512200 – Cestovné tréneri / NČ – 5418,22 € | 664202 – Členské muži / NČ – 6042,00 €     |
| 513200 – Repre / NČ – 1427,94 €            | 664203 – Členské seniory / NČ – 980,00 €   |
| 518200 – Nájomné ihrisko / NČ – 8900,00 €  | 664204 – Členské ostatní / NČ – 15,00 €    |
| 518201 – Nájomné šatne / NČ – 600,00 €     | 691200 – Dotácia mesto / NČ – 17000,00 €   |
| 518202 – Preprava / NČ – 15014,25 €        | 691201 – Dotácia NSK / NČ – 3000,00 €      |
| 538200 – Poplatky / NČ – 200,00 €          | 691202 – Dotácia SFZ / NČ – 500,00 €       |
| 546200 – Dary jubilantom / NČ – 80,00 €    |                                            |
| 549200 – Bankové poplatky / NČ – 89,00 €   |                                            |
| 551200 – Odpisy majetku / NČ – 1329,17 €   |                                            |
| 563200 – Príspevky pre FO / NČ – 3000,00 € |                                            |
| <b>Náklady spolu: 66 499,86 €</b>          | <b>Výnosy spolu: 64 529,00 €</b>           |

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa predvahy občianskeho združenia Mestský športový klub F17 za rok 2020.

Z predvahy občianskeho združenia Mestský športový klub F17 sme zistili, že vykazovalo náklady a výnosy zo zdaňovanej aj nezdaňovanej činnosti. Pre účely ich vykázania v účtovnej závierke budeme zisťovať konečné stavy syntetických účtov zvlášť podľa druhu činnosti.

V rámci zdaňovanej činnosti bol zistený kladný výsledok hospodárenia vo výške 5 094,98 eur a v rámci nezdaňovanej činnosti bol zistený záporný výsledok hospodárenia vo výške 1 970,86 eur. Tu môžeme konštatovať, že priaznivé výsledky zo zdaňovanej činnosti sú prospešné pre činnosť klubu, nakoľko ich je možné použiť na dofinancovanie aktivít v rámci nezdaňovanej činnosti, a takto vykryť záporný výsledok hospodárenia.

Na základe zistených skutočností o účtovných prípadoch, ktoré počas roka v združení vznikli a o druhoch príjmov, ktoré združenie dosahovalo, môžeme dospieť k záveru, že mu vzniká povinnosť podať daňové priznanie. Vybrané časti podaného daňového priznania sú súčasťou prílohy č. 2 k diplomovej práci. Združenie má pre účely komunikácie so správcom dane zriadený prístup na portál finančnej správy, prostredníctvom ktorého uskutočňuje elektronické podania. I napriek tomu, že nemá

povinnosť elektronickej komunikácie, podávanie daňových priznaní a účtovných závierok uskutočňuje elektronickou formou hospodár klubu.

Pre účely výpočtu dane pracujeme s konečnými stavmi ako jedným celkom (bez ohľadu na zdaňovanie) a následne skúmame položky, ktoré zvyšujú zistený výsledok hospodárenia a naopak položky, ktoré znižujú zistený výsledok hospodárenia. Na základe zistených údajov sme si zostavili túto tabuľku, ktorá nám pomôže pri výpočte základu dane.

Tabuľka č. 13 – Výpočet dane občianskeho združenia za rok 2020

|                                                                                     |             |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
| Súčet výnosov zo zdaňovanej a nezdaňovanej činnosti:                                | 88 847,77 € |
| Súčet nákladov zo zdaňovanej a nezdaňovanej činnosti:                               | 85 723,65 € |
| Výsledok hospodárenia účtovnej jednotky:                                            | 3 124,12 €  |
| Položky zvyšujúce výsledok hospodárenia:                                            |             |
| - nedaňové výdavky                                                                  | 66 499,86 € |
| - výdavky po zaplatení                                                              | 216,00 €    |
| Položky znižujúce výsledok hospodárenia:                                            |             |
| - príjmy, ktoré nie sú predmetom dane                                               | 10 000,00 € |
| - oslobodené príjmy                                                                 | 54 529,00 € |
| - výdavky po zaplatení z predchádzajúceho zdaňovacieho obdobia, ktoré boli uhradené | 180,00 €    |
| Základ dane:                                                                        | 5 130,98 €  |
| Daň – 15%:                                                                          | 769,65 €    |
| Zaplatené preddavky:                                                                | 0,00 €      |
| Daň na úhradu:                                                                      | 769,65 €    |

Zdroj: vlastné spracovanie.

V rámci položiek, ktoré zvyšujú výsledok hospodárenia sme identifikovali náklady, ktoré súvisia s nezdaňovanou činnosťou, a tak tieto nie je možné považovať za daňové výdavky. Výšku celkových nákladov z nezdaňovanej činnosti uvedieme na riadku 130 DPPO a následne ich bližšie rozpíšeme v rámci III. časti v položke A14. Ďalej v rámci zvyšujúcich (prípochítateľných) položiek uvádzame náklady, ktoré sú daňovým výdavkom až po zaplatení. V prípade tohto občianskeho združenia sa v rámci zdaňovanej činnosti účtovalo okrem iných nákladov aj o nákladoch na nájomné. Nájomné za mesiac december

bolo v nákladoch účtované, avšak do 31.12.2020 nebolo uhradené. Preto sa čiastka 216 eur uvedie na riadku 140 DPPO (položka zvyšujúca výsledok hospodárenia - náklady podľa § 17 ods. 19 ZDP, ktoré neboli zaplatené do konca zdaňovacieho obdobia).

V rámci položiek, ktoré znižujú výsledok hospodárenia sme identifikovali výnosy, ktoré súvisia s nezdaňovanou činnosťou, pričom ich musíme rozdeliť na príjmy, ktoré nie sú predmetom dane a príjmy, ktoré sú oslobodené od dane. Toto občianske združenie dosiahlo počas zdaňovacieho obdobia príjmy z darov, pričom ide o príjmy, ktoré nie sú predmetom dane. Výšku prijatých darov uvedieme preto na riadku 220 DPPO. Oslobodené príjmy, ako sú príjmy z hlavnej činnosti (vstupné), členské príspevky podľa stanov a dotácie uvedieme na riadku 230 DPPO. Ako znižujúcu (odpočítateľnú) položku uvádzame aj nájomné za mesiac december 2019, ktoré bolo uhradené v tomto zdaňovacom období, a tak sa čiastka 180 eur uvedie na riadku 270 DPPO (položka znižujúca výsledok hospodárenia – uhradené sumy počas zdaňovacieho obdobia, ktoré boli v predchádzajúcich obdobiach zvyšujúcou položkou).

Základ dane, ktorý bol vyčíslený po úprave o pripočítateľné a odpočítateľné položky sa použije pri výpočte dane. V zdaňovacom období 2020 sa po prvýkrát uplatňovalo posudzovanie sadzby dane vzhľadom na výšku zdaniteľných príjmov. Združenie splnilo limit, že jeho zdaniteľné príjmy sú nižšie ako 100 000 eur, a tak bolo možné uplatniť 15% sadzbu dane. Počas zdaňovacieho obdobia 2020 nemalo združenie povinnosť platenia preddavkov na daň, ani nedošlo k žiadnym iným skutočnostiam, ktoré by ovplyvňovali výpočet výslednej daňovej povinnosti. Daň na úhradu bola vypočítaná zo zisteného základu dane, ktorý bol vynásobený sadzbou dane 15%. Takto vypočítaná daň bola následne zaúčtovaná nasledovným zápisom.

Tabuľka č. 14 – Zaúčtovanie predpisu daňovej povinnosti za rok 2020

| P.č. | Doklad | Text                 | Suma   | MD      | D       |
|------|--------|----------------------|--------|---------|---------|
| 1.   | IÚD    | Predpis – DzPPO 2020 | 769,65 | 591.100 | 341.100 |

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa denníka účtovnej jednotky Mestský športový klub F17 za december 2020.

Tak, ako sme uviedli v úvode tejto podkapitoly, v čase spracovania tejto diplomovej práce nemalo analyzované združenie uzatvorené účtovné obdobie 2021, a tak sme pre analýzu pracovali s údajmi z roku 2020. Vzhľadom k tomu, že medziročne došlo k úprave niektorých postupov pri posudzovaní daňových povinností, tak si uvedieme na rovnakých údajoch, aký postup by sa uplatnil v zdaňovacom období 2021.



V prípade identifikácie zdaňovanej a nezdaňovanej činnosti a následnom rozdelení pripočítateľných a odpočítateľných položiek by aj v roku 2021 postupovalo združenie totožne. K zmene došlo v rámci určovania sadzby dane vzhľadom na výšku zdaniteľných príjmov. Hraničná čiastka 100 000 eur, bola znížená na 49 790 eur. Toto by na prvý pohľad mohlo viesť k mylnému rozhodnutiu, že združenie bude v roku 2021 uplatňovať 21% sadzbu dane. Nie je to však tak, nakoľko sa posudzujú iba zdaniteľné príjmy, a tak sa s hraničnou čiastkou 49 790 eur bude porovnávať iba výška výnosov zo zdaňovanej činnosti, ktorá predstavuje čiastku 24 318,77 eur. Preto by aj v zdaňovacom období 2021 mohlo dôjsť k uplatneniu 15% sadzby dane. Výsledná daňová povinnosť v roku 2021 by bola teda totožná a uplatňovali by sa úplne rovnaké postupy, ako boli vyššie uvedené. Toto však platí iba za predpokladu, že pracujeme s údajmi z roku 2020. Reálne môže nastať situácia, že budú zdaniteľné príjmy roka 2021 vo vyššej čiastke a postup sa zmení.

### **3.4 Vplyv právnej formy na účtovné zobrazenie a daňovú povinnosť vybraných príjmov**

V praxi sa čoraz častejšie stretávame, že rôzne športové kluby a organizácie nefungujú ako občianske združenia, ale majitelia (zakladatelia) klubov vyberajú pre túto činnosť právnu formu obchodných spoločností. Vo väčšine ide o spoločnosti s ručením obmedzeným, kde sú spoločníkmi najvyšší funkcionári klubu, ktorí sú na základe tohto definovaní ako majitelia.

Z pohľadu financovania, následného účtovania a zdaňovania to prináša množstvo odlišností voči ukážkam, ktoré sme uviedli v predchádzajúcich podkapitolách, avšak môže to priniesť množstvo výhod, ako aj nevýhod pre fungovanie konkrétnej organizácie.

Ako jednu z výhod fungovania v právnej forme - spoločnosť s ručením obmedzeným, môžeme považovať skutočnosť, že nie je potrebné sledovať výhradnú neziskovosť vykonávaných činností. Obchodná spoločnosť sa zakladá predovšetkým za účelom dosahovania zisku, a tak tu nie je potrebné oddeľovať neziskovú činnosť od tej ziskovej a ani sledovať prípadný pomer alebo nepomer medzi nimi. Na druhej strane by sme mohli tvrdiť, že tým fungovanie športovej organizácie (klubu) stráca svoj zmysel združovania za účelom rozvoja športu a telesného rozvoja a dostáva sa do roviny účelu tvorenia zisku v prospech majiteľov a funkcionárov klubu.

V oblasti financovania to môže na druhej strane prinášať množstvo nevýhod. Obchodné spoločnosti bývajú často prostredníctvom všeobecne záväzných nariadení miest,

obcí a vyšších územných celkov vyradené z oprávnených žiadateľov o dotácie. Práve preto takto fungujúce kluby často prichádzajú o možnosť získavania dotácií.

Pri zdaňovaní v obchodných spoločnostiach nie je možné využiť ustanovenia zákona o dani z príjmov, ktoré určujú oslobodené príjmy a príjmy, ktoré nie sú predmetom dane. Ako nevýhodu v oblasti zdaňovania by sme mohli zvýrazniť členské príspevky, príjem z reklamy, prípadne príjem zo vstupného, ktorý sa automaticky považuje za zdaniteľný príjem a nie je možné ho oslobodiť. Tieto príjmy rovnako v prípade obchodných spoločností vstupujú do obratu na účely povinnej registrácie na daň z pridanej hodnoty. V prípade občianskych združení toto neplatí a žiadny z vymenovaných príjmov nevstupuje do základu dane, ani do obratu na účely dane z pridanej hodnoty.

Čo sa týka účtovania obchodných spoločností, stráca sa tu možnosť výberu sústavy účtovníctva, nakoľko hneď od svojho vzniku majú povinnosť účtovania v sústave podvojného účtovníctva a postupujú podľa postupov účtovania a využívajú účtovú osnovu totožnú s podnikateľskými subjektmi.

Pre praktické zobrazenie uvedieme vybrané druhy príjmov občianskych združení a ich účtovanie v podmienkach obchodnej spoločnosti. Nakoľko nepracujeme s konkrétnou účtovnou jednotkou, ale len názornou ukážkou, abstrahujeme od použitia analytických účtov.

Tabuľka č. 15 – Zaúčtovanie vybraných účtovných prípadov v podvojnóm účtovníctve obchodnej spoločnosti

| P.č. | Doklad | Text                                                                               | Suma     | MD  | D   |
|------|--------|------------------------------------------------------------------------------------|----------|-----|-----|
| 1.   | IÚD    | Predpis členských príspevkov                                                       | 6000,00  | 378 | 602 |
| 2.   | IÚD    | Predpis dotácie (napr. od Slovenského futbalového zväzu)                           | 10000,00 | 347 | 648 |
| 3.   | VFA    | Faktúra za poskytnutý reklamný priestor                                            | 500,00   | 311 | 602 |
| 4.   | IÚD    | Predpis daru od fyzickej osoby (bez majetkovej účasti) na základe darovacej zmluvy | 1000,00  | 378 | 648 |
| 5.   | PPD    | Inkasované vstupné na zápasy                                                       | 400,00   | 211 | 602 |

Zdroj: vlastné spracovanie.

Za účelom porovnania daňového zaťaženia v prípade právnej formy – spoločnosť s ručením obmedzeným budeme pracovať s údajmi z predvahy občianskeho združenia

v podkapitole 3.3 a znázorníme výpočet dane v zdaňovacom období 2021 v podmienkach obchodnej spoločnosti.

V zdaňovacom období 2021 by na základe získaných údajov postupovala pri výpočte dane obchodná spoločnosť nasledovne.

Tabuľka č. 16 – Výpočet dane obchodnej spoločnosti za rok 2021

|                                                                                     |             |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
| Súčet výnosy z hospodárskej a finančnej činnosti:                                   | 88 847,77 € |
| Súčet nákladov z hospodárskej a finančnej činnosti:                                 | 85 723,65 € |
| Výsledok hospodárenia účtovnej jednotky:                                            | 3 124,12 €  |
| Položky zvyšujúce výsledok hospodárenia:                                            |             |
| - výdavky po zaplatení                                                              | 216,00 €    |
| - reprezentačné                                                                     | 1 427,94 €  |
| - dary a príspevky fyzickým osobám                                                  | 3 080,00 €  |
| Položky znižujúce výsledok hospodárenia:                                            |             |
| - výdavky po zaplatení z predchádzajúceho zdaňovacieho obdobia, ktoré boli uhradené | 180,00 €    |
| Základ dane:                                                                        | 7 668,06 €  |
| Daň – 21%:                                                                          | 1 610,29 €  |
| Zaplatené preddavky:                                                                | 0,00 €      |
| Daň na úhradu:                                                                      | 1 610,29 €  |

Zdroj: vlastné spracovanie.

Výsledná daňová povinnosť obchodnej spoločnosti by bola v porovnaní s občianskym združením vyššia, nakoľko všetky dosiahnuté príjmy podliehajú zdaneniu a v rámci pripočítateľných položiek k základu dane musíme zohľadniť výdavky na reprezentačné, dary a príspevky, nakoľko nejde o daňovo uznateľné výdavky.

Na zvýšení daňovej povinnosti sa odzrkadlilo aj uplatnenie vyššej sadzby dane, nakoľko v prípade obchodnej spoločnosti vstupujú do limitu na posúdenie sadzby dane všetky príjmy, čo v prípade občianskeho združenia neplatilo.

Podľa vyššie uvedených skutočností a názorného výpočtu daňovej povinnosti môžeme povedať, že za predpokladu rovnakej činnosti občianskeho združenia a obchodnej spoločnosti je pre fungovanie výhodnejšia právna forma – občianske združenie.

## Záver

Záujem o vytváranie spolkov, združení a klubov má za sebou už dlhú históriu. Rovnako aj vznik občianskych združení upravuje dlhoročne platná legislatíva, najmä zákon o združovaní občanov, ktorého hlavnou myšlienkou je poskytovať všetkým občanom možnosť slobodného združovania sa. Výrazným informačným prínosom bolo zriadenie registra mimovládnych organizácií v roku 2018, ktoré prinieslo možnosť jednoznačného overenia platnosti údajov združenia týkajúcich sa najmä spôsobu konania v mene združenia.

Základným predpokladom fungovania a napĺňania cieľov občianskych združení, je dostatočný objem finančných prostriedkov. Združenie má možnosť získavať ich z rôznych zdrojov. Hlavným cieľom tejto diplomovej práce bola analýza a zhodnotenie príjmov vybraných občianskych združení z účtovného a daňového hľadiska. V diplomovej práci sme priblížili príjmy ako rôzne formy financovania činnosti občianskeho združenia a poukázali na ich vplyv na daňové zaťaženie združenia.

Za účelom naplnenia hlavného cieľa diplomovej práce sme pracovali s účtovníctvom vybraných občianskych združení, aby sme získali čo najvernejší prehľad o možných príjmoch a financovaní týchto združení. Zo strany vybraných účtovných jednotiek sme mali k dispozícii účtovné doklady a výstupy z účtovníctva za účtovné obdobia 2020 a 2021. Pomocou jednotlivých ukážok z praxe sme vysvetlili možnosti, aké príjmy môžu združenia inkasovať a ako ich účtovne zobrazia. Okrem účtovného zobrazenia sme prakticky poukázali na možné daňové povinnosti a uviedli, ako s takýmito príjmami občianske združenie naloží v rámci spracovania daňového priznania právnických osôb.

Vďaka analyzovaniu rôznorodých príjmov sme zistili, že občianskym združeniam je poskytované široké spektrum zdrojov pre financovanie aktivít. Ich správne využitie je však závislé od zodpovedného vedenia daného združenia, ako aj oblasti, v ktorej združenie pôsobí. Určité formy financovania, akou je napríklad aj charitatívna reklama, môžu priniesť značné výhody obom stranám, ktoré sa na takomto financovaní zúčastňujú. Charitatívna reklama na jednej strane prináša peňažné prostriedky do združenia a na druhej strane pre poskytovateľa týchto prostriedkov umožňuje propagáciu jeho činnosti, ako aj možnosť zníženia základu dane o poskytnutú čiastku. Toto môže viesť k motivácii

poskytovania finančných prostriedkov na dobrý účel a tým ku ľahčeniu fungovania občianskych združení a naplňania ich cieľov. V praxi sa stále častejšie stretávame so zakladaním občianskych združení za účelom spolufinancovania náročnej liečby a úhrady liekov zdravotne postihnutých osôb, ktoré za základný zdroj k naplneniu tohto cieľa využívajú hlavne podiely zaplatenej dane. Zahŕňa to síce pomerne administratívne náročný proces pri registrovaní sa, ako aj vydokladovaní použitia týchto prostriedkov.

Porovnaním občianskeho združenia so spoločnosťou s ručením obmedzeným sme zistili, že pri rovnakej činnosti a príjmoch, je daňové zaťaženie občianskeho združenia na oveľa nižšej úrovni. Hlavným dôvodom je to, že obchodná spoločnosť musí zdaňovať viaceré druhy príjmov (napr. príjmy z členského, z reklamy), ktoré u občianskeho združenia do základu dane nevstupujú. Na rozdiel od obchodnej spoločnosti má združenie tiež možnosť uchádzať sa o rôzne druhy dotácií, z možnosti čerpania ktorých sú práve obchodné spoločnosti často poskytovateľmi dotácií vylúčené.

Na záver môžeme vyhodnotiť získané poznatky a skonštatovať, že v súčasnosti je občianske združenie najvhodnejšou právnou formou pri združovaní sa občanov so spoločnými cieľmi. Právna forma – občianske združenie je univerzálnym riešením pre akúkoľvek činnosť bez ohľadu na to, či ide o združovanie sa v oblasti športu, kultúry, zachovania tradičných hodnôt alebo pomoci zdravotne postihnutým.

## Zoznam použitej literatúry

### Knižné publikácie

1. KORDOŠOVÁ, Alena. *Osobitosti účtovníctva neziskových účtovných jednotiek*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2015. 114 s. ISBN 978-80-225-4071-1.
2. LUKAČOVIČOVÁ, Jaroslava. *Občianske združenia – Návod na obsluhu a údržbu*. Bratislava : Slovenská asociácia účtovníkov neziskových org., 2019. 232 s. ISBN 978-80-970291-2-8.
3. MAGUROVÁ, Zuzana – MAGUROVÁ, Helena. *(Ne)ziskové právnické osoby*. Bratislava : Ústav štátu a práva SAV, 2018. 176 s. ISBN 978-80-973039-1-4.
4. MAJDÚCHOVÁ, Helena - BUKOVOVÁ, Sylvia - HRUŠOVSKÁ, Dana. *Neziskové organizácie - Vybrané problémy ekonomiky a manažmentu neziskových organizácií*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2018. 220 s. ISBN 978-80-225-4587-7.
5. SCHULTZOVÁ, Anna et. al. *Daňovníctvo: daňová teória a politika I*. 3. doplnené a prepracované vydanie. Praha : Wolters Kluwer, 2018. 360 s. ISBN 978-80-7598-107-3.
6. ŠLOSÁROVÁ, Anna a kol. *Účtovníctvo*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. 296 s. ISBN 978-80-8168-444-9.

### Články v časopisoch

7. NOVOTNÁ, Ludmila. Neziskové organizácie a register účtovných závierok. In: *Dane a účtovníctvo v praxi: mesačník plný informácií z oblasti daní, práva a účtovníctva*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2022, roč. 27, č. 3, s. 26-31. ISSN 1335-7034.

### Právne normy

8. Zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.
9. Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.
10. Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.
11. Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov.

12. Zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) v znení neskorších predpisov.
13. Zákon č. 406/2011 Z. z. o dobrovoľníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
14. Zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
15. Zákon č. 346/2018 Z. z. o registri mimovládnych neziskových organizácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
16. Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 9. septembra 2003 č. 17599/2003-92, ktorým sa ustanovuje postup účtovania pri prechode zo sústavy jednoduchého účtovníctva na podvojnú účtovníctvo a postup účtovania pri prechode zo sústavy podvojného účtovníctva na jednoduché účtovníctvo pre účtovné jednotky, ktoré nie sú založené alebo zriadené za účelom podnikania v znení neskorších predpisov.
17. Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 14. novembra 2007 č. MF/24342/2007-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a účtovej osnove pre účtovné jednotky, ktoré nie sú založené alebo zriadené na účel podnikania v znení neskorších predpisov.
18. Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 1. decembra 2010 č. MF/24975/2010-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a podrobnosti o usporiadaní, označovaní položiek účtovnej závierky, obsahom vymedzení niektorých položiek a rozsahu údajov určených z účtovnej závierky na zverejnenie pre účtovné jednotky účtujúce v sústave jednoduchého účtovníctva, ktoré nie sú založené alebo zriadené na účel podnikania v znení neskorších predpisov.
19. Opatrenie Ministerstva financií SR z 30. októbra 2013 č. MF/17616/2013-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky, termíny a miesto ukladania individuálnej účtovnej závierky a výročnej správy pre účtovné jednotky účtujúce v sústave podvojného účtovníctva, ktoré nie sú založené alebo zriadené na účely podnikania v znení neskorších predpisov.

## **Iné**

20. Stanovy analyzovaných občianskych združení.
21. Denníky, hlavné knihy a vybrané účtovné doklady analyzovaných občianskych združení za obdobia 2020, 2021.
22. Vnútorne predpisy analyzovaných účtovných jednotiek zamerané na účtovanie dotácií, členských príspevkov a využívania analytických účtov.



## **Prílohy**

Príloha č. 1: Účtový rozvrh občianskeho združenia Mestský športový klub F17 za rok 2020

Príloha č. 2: Ukážka vybraných častí daňového priznania občianskeho združenia Mestský športový klub F17 za rok 2020